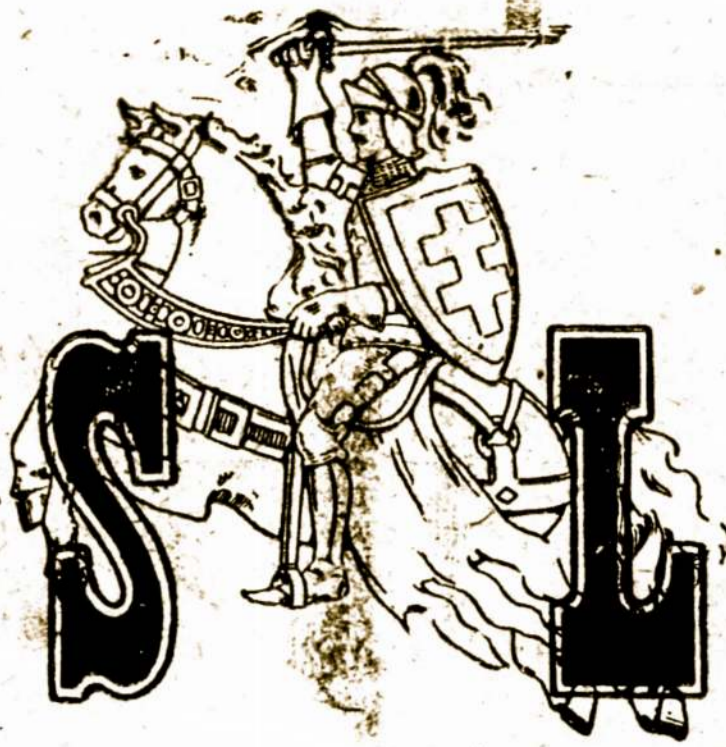

AMERIKOS LIETUVIS

THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 27

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS., 5 d. Liepos (July), 1923 m.

KAINA 5 CENTAI.

Vol. IX.

PADIDINO LIETUVIŲ IMIGRACIJOS KVOTĄ. ARTINASI ANGLIAKASIŲ STRAIKAS. PASIKALBĖJIMAS SUV. VALSTIJŲ SU ANGLIJA.

Prohibicijos agitacijai praleis pustrėčio milijono doliarų. Lenkijoj pinigų krizis. Anglai boikotuoja Suvienytų Valstijų prielauką Ellis saloj. Keliavo valtyje 1750 mylių. Tragedija ant laivo. Valdžia prasergsti angliakasių. Prezidentas Hardingas važinėjasi ir politikauja. Ispanijoj dideli straiškai.

PADAUGINTA LIETUVIŲ KVOTA.

Washington, D. C. Vyriausias imigracijos komisarius Husband paskelbė, kad tuloms valstybėms padidinama kvota, arba leidžiama didesniai skaitliui imigrantų atkelti į Suvienytas Valstijas. Tarpe kitų valstybių yra ir Lietuva, pridėdant Klaipėdą ir dalį Pinksos apygardos. Kvota lietuviams padidinama 169 per metus. Tokiu būdu nuo pirmos dienos Liepos šių metų ir iki 1 dienos Liepos 1924 metų, iš Lietuvos galės atkelti 2,639 žmonės. Žinoma, galės atkelti ne vien lietuvių tautos žmones, bet vien tiek žmonių iš Lietuvos valstybės.

KELIONĖ 1750 MYLIŲ VALTYJE.

London, Anglijoje Angliškasis laivas "Trevesa" kuomet plaukė indiškuoju oceanu, laivas ėmė skęsti. Kapitonas Foster su savo įgula gelbėjo laivą kaip galėjo, ir galiausiai netekus vilties, sušėdę jie į valtį, leidosi nežinonon kelionėn, sekdami dienomis saulę, naktimis žvaigždes. Vienoje valtyje plaukė pats vienas kapitonas gi kitoje 17 jurininkų, bet po kelių dienų jie persikyrė. Dvidešimtis ketvirtojo dienos kap. Foster priplaukė Rodfligez salą, o apie jurininkus dar nėra žinios. Kapitonas Foster pasakoja, kad jis šioje baidioje kelionėje maitinosi po du šaukštus pieno ir po vieną pyragaitį. Vandenių gerdavo tik lyjant. Saulė jį degino baidios.

PARDAVĖ DEGTINĘ IR APSIGAVO.

Newport, R. I. Tulas Angus McLean atėjęs į banką pasidėjo taupymo skyriui du čekius sumoje \$58,000 ir po dviejų dienų atėjęs išsiimt \$16,400 dasizinojo, kad abu tie čekiai neturi vertės. Pašauktas policistas jį areštavo. Policijoj jis pripažino tuos čekius gavęs nuo tulo Franklin iš New Rochelle, už degtinę, kurią jam vežęs už dvi savaites iš Long Island, N. Y.

VALDŽIA PRASERGSTI ANGLIAKASIUS.

Scranton, Pa. Čia atsibuvo antracito kasėjų suvažiavimas, kad apkalbėjus reikalus naujos sutarties su kompanijomis, kadangi pernai padarytoji sutartis pasibaigia su Rugpjūčio 31

diena. Federališkoji kuro komisija atsiuntė suvažiavimui pasargą, kad suvažiavime nebutų daroma jokių suokalbų išsūkumui straike ateinančiai žiemai, nes valdžia straike netoleruos, jei jis įvyktų. Perskaičius suvažiavime šią pasargą, unijos sekretorius išdėtininkas Green patarė nenusiųleisti nė ant vieno žingsnio ir nepriimt sumažintų algų, jei tokios bus pasiūlytos.

TRAGEDIJA ANT SUV. VALST. LAIVO.

Galveston, Tex. Ant laivo "Brave Caer" atsitiko tragedija, kuomet atrasis oficerias Theotots, palikęs sargybos guorą nulipo žemyn ir radęs kapitoną Nelson besikalbant su bevelinio telegrafo operatorium Galiser nieko nesakęs, išsiųtraukė revolverį ir abu ant vietos nušovė. Paskui nuėjęs į cilindro kambarį, nušovė mašinistą Perri ir sužeidė pekurį ir pervažos užveizdėtoją Hausler. Kada mėginta jį suimt, pats pavojingai persišovė.

LEIS MILIJONUS SU VEJAIMS.

Westernville, Ohio. Čia buvo suvažiavimas prohibicijos vadų arba antisalininės lygos vadinamų supudentų. Suvažiavime duota vėjo visiems kongresmonams ir senatoriams, kurie priešinosi prohibicijai. Ant galo užgirta rezoliucija, su-lyg kurios bus išleista pustrėčio milijono ateinančiais rinkimais 1924 m. agitacijai už išrinkimą kongresmonų, senatorių ir kitų augštų valdininkų, kurie stovės už prohibiciją. Pinigai bus su-naudoti agitacijai laikraščiuose, paveikslų filmose ir kitose prieinamose vietose.

NEW YORKE DIDĖS NELAIMĖS.

New York, N. Y. Čia atsitiko didelė nelaimė, kuomet Brooklyne nupuolė du vagonai iškeltojo elektrinio geležinkelio. Aštuoni žmonės užsimušė ir kelias susižeidė. Po kelių dienų užėjo didelė audra su perkunija. Keturi žmonės užmušė štamų lėntalių, ir tokiu pat būdu dvi ypatos sužeista.

ANGLIAKASIAI ATMOKĖJO SKOLAS.

Scranton, Pa. Pernai laikė angliakasių straike, unija buvo pasiskolinusi iš New Yorko bankų ir kitur, suvirš

milijoną doliarų. Dabar unijos sekretorius suvažiavimui išduodamas metinį raportą paaiškino, kad visa ta skola išmokėta ir unija niekam neskolinga nė vieną doliarį. Pašelpa dar vis yra duodama Merylando valstijoje kasėjams, kadangi jie vis dar straikuoja.

POPIEZIUS UŽTARIA VOKIETIJĄ.

Roma, Italijoje. Popiežius per savo sekretorių Gaspari šaukiasi į visus talkininkus, patardamas jiems prisilaikyti krikščionybės principų ir palengvinti Vokietijai išmokėjimą kontribucijos, imant tiek kiek Vokietija gali mokėti, tik pataria ma išreikalauti gvaranciją, kad ji tikrai išmokės. Gi Vokietijai pataria mokėti kiek galint, be tikslo kontribuciją ištrinti iš sutarties.

PASKELBĖ VISAME PAVIETYJ KARĖS STOVĮ.

Oklahoma City, Okla. Okmulgee paviete žmonės taip ištivirko, kad juos nesuvaldo vietinė policija. Teroras, plėšimai, linčijavimai, viešas svaiginančių gėralų pardavinėjimas ir kiti ginami pasielgimai, tai paparstas daiktas. Užtai gubernatorių visame šiame pavietyje paskelbė karės stovį, ir su pagelba milicijos mėgins gyventojus priverst pildyti tiesas.

LENKIJOJ DIDELIS "STRIOKAS".

Varšava, Lenkijoje. Dėlei pinigų kurso nupuolimo iki žemiausio laipsnio, valdžia sumanė tą krizį paslėpti, užtai paskelbė, kad užginama biržoje mainymą ir pardavinėjimą svetimų pinigų, neva todėl, kad spekuliantai išveža lenkijos pinigus ir todėl jų trūksta, tad reikia jų spaudinti vis daugiau ir daugiau ir tokiu būdu netekta gvarancijos Matant tokią viliugystę, išdo ministeris Grabski rezignavo iš savo vietos.

HARDINGAS PARDAVĖ LAIKRAŠTĮ.

Washington, D. C. Prezidentas Harding norš ir sėdėjo prezidento kedėje, vienok savo senojo amato jis dar nebuvo išsivadėjęs net ikišiol, ty. savo laikraštį "Ohio Star" leido ikišiol miestelyje Marion, Ohio, tik nežinia kas dabar pasidarė, kad visa pramonė parduota. Kai kas spėja, kad pinigai reikalingi kovai už laimėjimus.

BOIKOTUOJA ELLIS SALĄ.

London, Anglijoje. Žemamjame bute kilo didi ginčai ir kritikos prieš Suvienytų Valstijų uostą Ellis saloje, kur, buk, anglai yra kankinami ir laikomi kalėjime, kuomet dėl kvotos išsibaigimo negali but įleidžiami valstybėn. Kad atkeršijus Ellis salai, patariama anglams keliauti į Halifax (N. S.) ir geležinkeliais baigt kelionę, arba plaukti į Bostono prielauką, kur su keleviais mandagiau apsieinama.

KIVIRČIAI SU ANGLIJA DEL LAIVŲ.

Washington, D. C. Čia gauta iš Anglijos paklausimas ką Suvienytos Valstijos mano graibstydamos angliškus laivus, slaptai gabenančius degtinę, ir tai graibstant juos neutrališkuose vandenyse. Greitai neat-sisakant, Anglija paklausė antru kartą. Dabar Anglijai atsakyta, kad jį atsa-kys kongresas, kaip greit susirinks, kadangi valdininkai su tuom nieko bendro neturi.

KUNIGAS PRAKIŠO \$150,000.

Washington, D. C. Buvęs šv. Petro bažnyčios klebonu monsegnoras O'Brien, 83 m. senas, gavęs nervų suirimą, tapo išgabentas lignonbutin į Baltimore. Jį išgabenus parapijos komitetui peržiūrint parapijos rekordus, kuriuos vedė kunigas, pasirodė, kad visas jo turtas, ir bažnyčios, arba parapijos išdas, suklišta į akcijas visokių "firmų", kurios neturi jokios reikšmės, kitos jau seniau subankrutiję. Viso tokiu būdu iš-eikovta \$150,000.

GRUDAMAS NAMAS UZMUŠĖ 39 NAŠLAIČIUS.

Kalkuta, Indijoje. Pačiame centre Kalkutos nakties metu sugriuvo našlaičių namas, kur nuslėgta trisdešimtis devyni našlaičiai, ir dvidešimtis penki tapo lengvai sužeisti. Šimtas ištrauktas iš griuvėsių sveikais. Visi mahometonai.

TIHONAS PALIUOSUOTAS IKI TEISMUI.

Moskva, Rusijoje. Patriarkas Tihonas stačiatikių bažnyčios, kuris ikišiol buvo laikomas kalėjime kaip bolševizmo priešas, tapo paliuosuotas iki teismui. Jis dabar gyvena Donsto kliš-turiuje. Jis vieną kartą pasakoja, kad kalėjime buvo

žvėriškai kankinamas, kitą kartą, kad labai gerai buvo prižiurimas. Naujosios rusų bažnyčios, jis nepripažįsta, lygiai nepripažįsta ir jo išbraukimo iš kunigų tarpo; sako: "Aš kaip politiškas prasikaltėlis, tik sovietų valdžios galėjau but iš kunigų skaitliaus pašalintas".

KOVA STRAIKIERIŲ SU POLICIJA.

Sidney, N. S. (Kanadoje). Tukstantis straiķierių įpuolė British Empire Steel Corporation, ėmė mušt ten dirbančius straiķlaučius Pašaukta policija atvykus stoji kovon, ir du straiķieriu sužeidus, šie išsiskirstė tuojuos vėl ėmė rinktis prie dirbtuvės. Dabar jau pašaukta kariumenė, kurios šuviais viskas išsklaidyta.

BELGAI SUTRUGDĖ ANGLIŠKĄ GENEROLĄ.

London, Anglijoje. Pirmu kartu po pasaulinei kare pasirodė belgų žiaurumas prieš anglus, kuomet vyriausias vadas angliškos kariumenės prie Reno, generolas Sir Al. Godley važiavo į Londoną, Aix La Chapelle belgai muitininkai išsitraukė jį iš lovos ir vienmarškinį išsivarę iš vagono laukan, nedavė jam apsigrengt, iškratė jo bagažą ir ne atsi-prašę paskui paleido.

FRANCUZAI KRITIKUOJA POPIEZIŲ.

Paris, Francuzijoje. Kaip jau žinoma, popiežius atsišaukė į talkininkus, patardamas jiems palengvinti Vokietijai išmokėjimą kontribucijos. Toks popiežiaus patarimas pirmiausia pasiekė Francuziją, kuri sukritikavo ir popiežių, ir jo patarimą, paaiškinant, kad talkininkai turi Versalious sutarties aktą ir nerėikalauja popiežiaus tame advokataut Vokietijos naudai.

ANGLIAKASIAI REIKALAUJA ALGŲ PAKĖLIMO.

Scranton, Pa. Atsibuvusiame suvažiavime antracito kasėjai nutarė reikalaut pakėlimo algų vienu doliaru per dieną, pripažinimo unijos visose kasyklose, mokes ties po pusantro laiko už viršlaikius ir dvigubos už nedėdienius. Sutarties reikalaujama dviem metam kaip ir ikišiol buvo. Nutarta reikalaut dar kelių dalykų, kurie bus kompanijoms ir federališkai tarybai perduota šią savaitę.

LAIVŲ LENKTYNĖS JURĖSE.

New York, N. Y. Praėjusios subatos nakčia, dvidešimts tris laivai visomis jie-gomis skubinosi, kad pirmiau įėjus į prielauką prieš dvyliką valandą, kad padarius pradžia naujai kvotai. Kas lenktynes laimėjo dar nežinia, tik žinia, kad atgabenta 15000 imigrantų, daugiausia žydų ir italų.

ŽUDYMAI ŽMONIŲ NESILIAUJA.

Moskva, Rusijoje. Novo Nikolajevske tapo teismo mirtin pasmerkta 30 vadina-mų monarkistų, kurie kovoję prieš bolševikus 1921—2 metuose; Sibyre. Tarpe pasmerktųjų yra ir 29 nariai monarkistų organizacijos "Bazarov Neznamov", kurie giedoję "Ilgos gyvenimo Nikolajui".

LIEPIA IŠSINEŠT IS KONSTANTINOPOLIO.

Konstantinopol, Turkijoje. Angoros valdžia įteikė vakariniams talkininkams ultimatumą, reikalaujant per mėnesį laiko evokuot Konstantinopolį, ir išgabent visus svetimtaučius gyventojus, kurių čia šiuolaik gyvena apie 100,000, daugiausia grekų, paskui anglių, armenų ir kitų.

REIKALAUJA RUSIJOS SKOLŲ.

Paris, Francuzijoje. Rusijos deputatas Berton prašė Francuzijos atnaujint prietikius su Rusija, ir gyvent-sutikime. Priemeras Poincair į tai laišku atsakė, kad Francuzija, neatmainė savo nuomonės, ir kaip buvo reikalauta Genuoj ir Haagoj, taip ir dabar reikalauja Rusiją priiimt visas carų skolas išmokėt.

ISPANIJŲ PLATINASI STRAIKAS.

Madrid, Ispanijoje. Seniaus siatutės straiķas Portugalijoje, dabar persikėlė į Ispaniją. Madride sustraiķavo visi bankų darbininkai, juos pasekė telegrafų operatoriai. Kasyklų darbininkai susitvėrė sindikatą ir vieni paskui kitus meta darbus ir reikalauja išsūkimo generališkojo straiķo visoj Ispanijoje.

FINAI KELIAUJA RUSIJON.

Vancouver, B. C. (Kanadoje). Iš čia išsirengė aštuoniolika šeimynų finų, keliojūnėn į New Yorką, kad iš ten

NAUJAS LIETUVOS MINISTERIŲ GABINETAS.

Washington, D. C. Birželio 30, 1923 (L.I.B.). Naujo Lietuvos ministerių gabeto sąstatas yra šio: Priemeras ir užrubežių rakaļu ministeris Galvanauškas, žemės ūkio Krupavičius, komunikacijos Naruševičius (kurio sutikimas dar nėra gautas), teisingumo Tumėnas, vidaus reikalų Žalkauskas, krašto apsaugos Šližys, žydų reikalų Rosenbaumas.

IŠ DARBO LAUKŲ.

—Angliakasių metinė sutartis jau baigiasi, ir su Rugpjūčio paskutine diena angliakasiai pertrauks darbus. Jeigu kompanijos sutiks su kasėjų reikalavimais, straiķo nebus, bet jei nesutiks, straiķas gali iškilti vėl. O kad kompanijos stovi už algų sumažinimą, tai straiķas gali greičiau įvykti. Jeigu straiķas įvyktų, gali but riaušiu, kadangi valdžia žada straiķą ne toleruot.

—Iš kitu darbo ir pramonės krizių šia dien yra Naujos Anglijos telefonų operatorių straiķas, kuris užkrėtė visas kolionijas. Komunikacija yra suparalyžuota, bet kol kas nesimato, kad straiķas butų laimėtas, kadangi vietomis vos pusė operatorių straiķuoja, kitos dirba. Straiķlaučių nestokuoja, kadangi dabar vakacijų laikų noriai straiķlaužia studentai. Su straiķlaužiais telefonų operacija eina sunkiai, kadangi jie neturi užtektinai gabumo.

Straiķerės reikalauja sutrumpinimo valandų darbo ir pakėlimo algų, gi kompanijo reikalavimus pildyt nežada, kadangi ir šia dien, sako, išlygos yra labai geros, nes algos po kare nebūvo sumažintos, duodama dvi savaitės vakacijų apmokant pilnai, duodama dykai užkandžiai, ir kasdien pusantros valandos viršlaikis.

—Ukininkai visose pusėse skundžiasi stoka darbininkų ir prašo valdžios pagelbos, kadangi dabar prasidėjus sienapjutei ir ankstyvesnių javų valymui, reikalinga daug darbo. Valdžia įieško darbininkų per sandymo biurą, bet niekas nesisiulo, kadangi miestuose darbų yra užtektinai.

keliavus Rusijon, kur valdžia dykai dalina kviečių žemę Dono kloniuose. Jie New Yorke susitiks su 85 kolionistais finais iš Oregono ir Washingtono, kurie lygiai su tuom patim tikslu kelioja Rusijon.

(Kad tik tie keleviai nebutų suvilti kokių prigavin-gų agentų. Red.)

Žinios iš Lietuvos

Krikščionys laimėjo.

Kaunas. Lietuvos valdžiai paleidus seimą, tuom nepa prastu įvykiu, krašto piliečiai buvo rimtai susidomėję buvusiais rinkimais, kas paims viršų naujame seime. Ant kiek man teko patirt, kad didelis krašto piliečių nuostimis iš busiančiojo seimo laukia didesnės permainos. Dar anksčiau ir pačių rinkimų metu buvo girdėtis gana daug kalbų, kad šio seimo rinkimuose laimėsiai kairieji, t.y. valstiečiai liaudininkai ir socialdemokrat. Tačiau kaip dabar paaiškėjo, kad tos žmonių kalbos neišsipildė; laimėjo krikščionys-demokratai gaudami sau seime 40 vietų iš 78 visų narių skaičiaus. Kokio būdu krikščionys laimėjo rinkimus, tai tą dalyką jau gerai žino kiekvienas skaitantis lietuvių laikraščius pilietis, bet kad jie laimėjo tai faktas.

Laimėjusieji, kaip matytis iš pirmųjų naujojo seimo žingsnių, kuriuos pradėjo dar prieš seimo atidarymo dieną, jaučiasi tvirtais ir mano jie vieni patys valdyt kraštą. Dėl formos jie neva buvo pakvietę į eit ir valdžią ir liaudininkus, bet gi kada liaudininkai išreikšdami savo sutikimą pastatė krikščionims, rodosi visai beveik neperdėtas išlygas, tai kvietusieji davė tokį atsakymą, iš kurio nematyt jokio nuosirdumo ir mažiau nusileidimo, bet stačiai duodamas griežtas atmetimas. Iš to dabar aišku, kad krikščionys šiame seime kaipo turėdami daugumą, rimtai imsis varyt savotiškai visą darbą ir sudaryt iš vieny savo žmonių valdžią, o liaudininkams ir socialdemokratams prisieis vaidint opozicijos rolę.

Produktų kainos Kaune.

Kaunas 7—VI. Šiuo metų Kaune yra šikios produktų kainos: ruginės duonos 1 kilogramas 40 centų, piklevotos ruginės 1 kilogr. 80 centų, pyrago 1 kilogr. 1 lit. 10 cen., smulkaus cukraus 1 kilogr. 2 lit. 20 c., stambaus 2 lit. 40 cen., sviesto 1 kilogr. 6—7 litai, lašinių 1 kilogr. 5—6 litai, 10 kiaušinių 1 lit. 50 cen., mėsos, jautienos nustatyta taksa 1 kilogr. 2 lit. 25 cen., kiaulienos 1 kilogr. 3 lit., 10 kiaušinių 1 lit. 50 cen., literis pieno—60 centų, viena silkė 10—15 centų.

Kaunietis...

Atgyja jonvaikių gadinė.

Keturvalakiai, Vilkaviškio apsk. Savo laiku šioje aplinkėje siautė taip vadintųjų jonvaikių gaujos ir privargino gyventojus. Dabar tų gaujų gadinė vėl atgyja. Pulkai vyrų, po 20 metų amžiaus, gyvena karčiamose ir naktimis užpildinėja žmones, plėšia ir vagia. Keturvalakių gatvėse pavojinga žmogui praeit. Dubėnų aplinkėse pas vieną ukininką pavogė gėrybių už 2000 litų, o dabar Keturvalakiuose evangelikų kapuose išlaužė ir sudraskė kryžius.

Žydų valdomas miestas.

Tauragė. Tai miestas, žydų valdomas. Čia yra miesto valdyba, kurioje yra tik du lietuviai, o kiti tai žydai ir vokiečiai, net susirinkimuose vartojama tik vokiška kalba. Žydas yra tarybos pirmininkas, žydas komisijos pirmininkas, net ir miesto burгомistras išrinkta žydas.

Zmogžudžiai nukovė policistą.

Braziūkai, Sakių apsk. Policistas Maksvytis per mišką vedėsi areštuotą Simokaitį, kuomet netoli Lekėčių jiem pastoj kelią du žmogžudžiai, Lovininkaitis ir Samulevičius. Policistas paleido į plėšikus porą šuvių iš šautuvo ir metė granatą, bet nepasekmingai, tad pasakui emė gintis revolveriu. Po tulo laiko kovai policistas Maksvytis krito negyvas, pataikytas žmogžudžių šuvių į kaktą.

AMERIKOS LIETUVIŲ VISUOMENEI PADĖKOS LAISKAS.

Lietuvių Moterų Globos Komiteto globojamųjų našlaičių reikalais vykdomos Amerikon, siek tiek abejojome, begu Amerikos lietuviai, taip dažnai visokiems tikslams aukų rinkėjų lankomi, panoręsi sušelpit mūsų prieglaudas. Pasirodė kitaip: Amerikos lietuviai, kaip visados, taip ir dabar pasirodė geraširdžiai, duosnų, malonus. Jie gyvai atsiliepė į mūsų atsišaukimus, gausiai apdovanodami Lietuvos našlaičius. Visur, be jokios išimties, kur mes apsilankėme su Lietuvos Moterų Globos Komiteto reikalais, buvome primtos atvira širdžia, širdingu prijautimu ir draugiškumu. Musų darbą rėmė draugijos, didžiųjų organizacijų kuopos, pavieniai kolonijū veikėjai. Mus rėmė visa Amerikos lietuvių pažangos spauda ir gynė nuo kraštutiniųjų—iš dešinės ir iš kairės—užpuolimų. Ačiu tai paramai, musų misija neliko bergždžia: mes gavome našlaičiams laikinosios paramos, mus pasisekė sudaryt kelioliką L. M. G. Komiteto Skyrių Amerikoje. Šitas visuomenės ir spaudos prijautimas musų darbui duoda mums viltį tikėtis, kad ir ateityje Amerikos lietuviai nepamirš Lietuvos našlaičių ir rems juos, siųsdami aukas. Su Amerikos Lietuvių pagalba Lietuvos moterų Globos Komitetas galės plėst savo darbą Lietuvoje, galės duot prieglaudą tiems našlaičiams, kurių negalėjo globot dėl stokos lėšų, galės tobulint savo darbą visose srityse. Mes tikrai geistume išreikšt viešą padėką kiekvienam aukotojui ir kiekvienam rėmėjui musų darbo paskirai, bet to atlikt negalime dėl to, kad laiko neišjėgu neužtektų. Todėl ir naudojames musų spaudos prielankumu, kad viešai visiems tart širdingą ačių taip nuo musų pačių, taip jau vardu Lietuvos Moterų

Globos Komiteto ir tų našlaičių, kurie yra Komiteto auklėjami. Jusų, Amerikos lietuviai gražus darbas, atliktas remiant Lietuvos našlaičius, nebus Lietuvoje pamirštas: jusų aukomis mis auklėjamas jaunimas visados laimins jusų vardą ir skaitys jus savo tėvais.

Netrukus mes paskelbsime smulkiai atskaitą iš L.M. G. Komiteto atstovų darbo Amerikoje. Ta atskaita bus išsiuntinėta visiems laikraščiams ir toms organizacijoms, kurios musų darbą rėmė.

Prie šitos progos skaitome reikalingu paminėt, kad laike musų kelionės Amerikoje daugelyje vietų susiorganizavo Lietuvių Moterų Globos Komiteto Skyriai, vietinių žmonių iniciatyva ir rūpesniu. Tie skyriai turės bet Amerikos lietuvių jungėjai su Lietuva, turinti sau už tikslą svarbų Lietuvos našlaičių išlaikymą ir rėmimą. Skyriai savo laiku gaus iš Centro Valdybos instrukcijas ir bus nuolatiniame kontakte su Centru. Mes neabejojame, kad tie skyriai pasirūpins prisirengt prie rimto darbo ir ruošit ateityje aukų rinkliavas. Skyrių užduotis taip jau bus suruošt Amerikoje kas metai Lietuvos Našlaičių Dieną—tai yra 7 d. Gegužės: tą dieną visoje Lietuvoje renkama aukos Lietuvos našlaičiams tad tegul ta diena dar labiau suriša Amerikos lietuvius su Lietuva, su jos reikalais, su jos priaugančiąja karta.

Mums labai gaila, kad negalėjome aplankyti visų kolonijū, kur gyvena Amerikos lietuviai. Dėl laiko stokos, galėjome lankyti tikitai stambesnėse vietose. Dėl tos pačios priežasties turėjome atsakyti nuo malonumo but net ir ten, kur buvome kvistos, buvome kvistos į daugelį Naujosios Anglijos, Pensilvanijos ir vakarinių valstijų vietas. Bet jei ir negalėjome but tenai, tai visgi tikimėsi, kad tų vietų lietuviai neatsisakys parinkit aukų ir paremt musų našlaičius.

Musų apsilankymas pas jus, malonieji Amerikos lietuviai, pasiliks musų širdyse maloniausius prisiminimus. Mes visados jausimė, kad čia, Amerikoje, musų broliai išėiviai atsimenta Lietuvą, myli ją, nori ir moka, reikalui ištikus, tiest jai pagelbos ranka. Sugrįžusios Lietuvon, mes taip ir Lietuvos žmonėms apie jus pasakysime.

Likite sveiki ir nepamirškite mus!

D. Sleževičienė,
V. V. Vencienė.

ATVAŽIAVIMAS AMERIKON.

Paskelbta, jog daugeliui ateivių, kurie keliauja į Suv. Valstijas iš šalių, kurių metinės kvotos išsibaigė, nurodyta važiuot į Kanadą, Kubą arba į kitą artimą šalį, ir jiems pasakyta, jog jeigu įvažiuos į Suv. Valstijas, lyg per užpakalines duris, tai nebus prašalinti dėl išsibaigusios kvotos.

Jeigu giminės arba draugai tokių atvažiuojančių ateivių duoda tokius patarimus, tai papildu neišpasaky-

tą jiems skriaudą, nes atneš tiems žmonėms dideles nelaimes vieton pagelbos. Taipgi sakoma, jog laivakoliktas remiant Lietuvos našlaičius, nebus Lietuvoje pamirštas: jusų aukomis mis auklėjamas jaunimas visados laimins jusų vardą ir skaitys jus savo tėvais.

Netrukus mes paskelbsime smulkiai atskaitą iš L.M. G. Komiteto atstovų darbo Amerikoje. Ta atskaita bus išsiuntinėta visiems laikraščiams ir toms organizacijoms, kurios musų darbą rėmė.

Prie šitos progos skaitome reikalingu paminėt, kad laike musų kelionės Amerikoje daugelyje vietų susiorganizavo Lietuvių Moterų Globos Komiteto Skyriai, vietinių žmonių iniciatyva ir rūpesniu. Tie skyriai turės bet Amerikos lietuvių jungėjai su Lietuva, turinti sau už tikslą svarbų Lietuvos našlaičių išlaikymą ir rėmimą. Skyriai savo laiku gaus iš Centro Valdybos instrukcijas ir bus nuolatiniame kontakte su Centru. Mes neabejojame, kad tie skyriai pasirūpins prisirengt prie rimto darbo ir ruošit ateityje aukų rinkliavas. Skyrių užduotis taip jau bus suruošt Amerikoje kas metai Lietuvos Našlaičių Dieną—tai yra 7 d. Gegužės: tą dieną visoje Lietuvoje renkama aukos Lietuvos našlaičiams tad tegul ta diena dar labiau suriša Amerikos lietuvius su Lietuva, su jos reikalais, su jos priaugančiąja karta.

Mums labai gaila, kad negalėjome aplankyti visų kolonijū, kur gyvena Amerikos lietuviai. Dėl laiko stokos, galėjome lankyti tikitai stambesnėse vietose. Dėl tos pačios priežasties turėjome atsakyti nuo malonumo but net ir ten, kur buvome kvistos, buvome kvistos į daugelį Naujosios Anglijos, Pensilvanijos ir vakarinių valstijų vietas. Bet jei ir negalėjome but tenai, tai visgi tikimėsi, kad tų vietų lietuviai neatsisakys parinkit aukų ir paremt musų našlaičius.

Musų apsilankymas pas jus, malonieji Amerikos lietuviai, pasiliks musų širdyse maloniausius prisiminimus. Mes visados jausimė, kad čia, Amerikoje, musų broliai išėiviai atsimenta Lietuvą, myli ją, nori ir moka, reikalui ištikus, tiest jai pagelbos ranka. Sugrįžusios Lietuvon, mes taip ir Lietuvos žmonėms apie jus pasakysime.

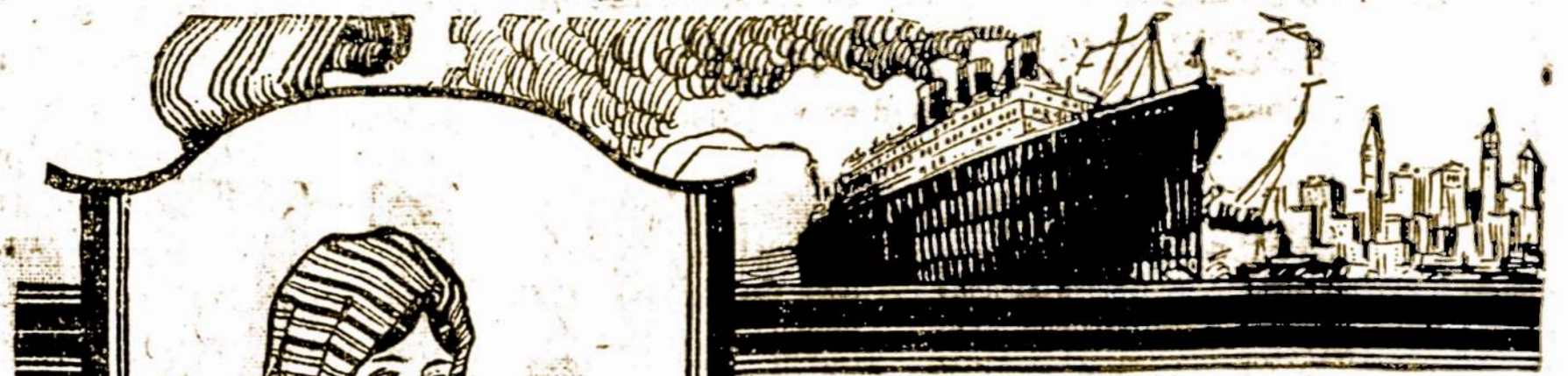
Likite sveiki ir nepamirškite mus!

D. Sleževičienė,
V. V. Vencienė.

ATVAŽIAVIMAS AMERIKON.

Paskelbta, jog daugeliui ateivių, kurie keliauja į Suv. Valstijas iš šalių, kurių metinės kvotos išsibaigė, nurodyta važiuot į Kanadą, Kubą arba į kitą artimą šalį, ir jiems pasakyta, jog jeigu įvažiuos į Suv. Valstijas, lyg per užpakalines duris, tai nebus prašalinti dėl išsibaigusios kvotos.

Jeigu giminės arba draugai tokių atvažiuojančių ateivių duoda tokius patarimus, tai papildu neišpasaky-

Kiekvieno Suvienytų Valstijų Prezidento Protėviai yra Kile iš Ateivių.

ANT Amerikos kranto daug, daug metų atgal, pribuvo laivas. Vežė jį vyrus ir moteris. Jų tarpe buvo tėvas bei motina kurių ainis vėliau tapo Suvienytų Valstijų Prezidentu.

Šioje šaly kiekvienas vyras ir moteris turi lygią progą. Bet jį jis turi pats išdirbti. Tas reiškia, kad tik didžiausias mintijimas turis gyventi sveikame stipriame kūne. Ir štai kodėl ta motina, kuri nori savo vaikui suteikti lygią progą, turi prižiūrėti, kad jis gautų gerą pradžią kūniškai, lygiai ir protiška.

Ir kaip geras pienas yra gyvybės maistas, taip Borden's Eagle Pienas yra pripažintas pienu karaliumi penint kūdikius. Reputacija, kuri stovi už vardo Borden ant pieno blešnių yra vaisius ilgų metų patarnavimo. Pasirenkanti Amerikos visuomenė, laisva pirkti ką ji nori ir kur nori, apsvarstė šį didžiulį pieno klausimą ir didelė didžiama rado, kad Borden's Eagle Pienas yra vienatinis pienas išauginimui stiprių ir sveikų vyrų bei moterių.

Idant žinotumei kaip vartoti Borden's Eagle Pieną kūdikį penint, mes jusų kalboje esame parengę pamokinimų kaip paruošti jį kūdikiams visų amžių, taipgi vaikams, kurie nedamaitinami ir nedapenėti. Jei tų pamokinimų nori, išpildyk žemiau esantį kuponą ir pasiūsk jį mums šiandien, o mes juos pasiūsimė visai dovana.

THE BORDEN COMPANY

Borden Building, New York

KUPONAS
Pažymėk, kokią Literatūrą Nori

Penėjimo	Valgiai del	Kūdikų
Instrukcijos	Valių	Knyga
Vardas		(Lithuanian)
Adresas		

neprotingai daro, ir tie kurie jiems pataria taip daryt, tik priveda juos prie visokių vargų.

Kas buvo rašyta, neturi nieko bendro su tais ateiviais, kurie atvažiuoja į Suv. Valstijas per Kanadą arba kitą šalį su tinkamai vizuotu pasportu. Tokiame atsitikime, ateivis, peržiūrėtas Kanados uoste, ir jeigu įleidžiamas, be jokios bėdos įleidžiamas ir į Suv. Valstijas. Ir tas pats su ateiviais, kurie važiuoja į Kanadą per Suv. Valstijų uostą. Peržiurimi Kanados imigracijos viršininko Suv. Valstijų uoste ir jeigu įleidžiami turi tuoj važiuot į Kanadą.

Tik tie ateiviai, atvažiuodami į Kanadą, gali prašyt įleidimo į Suv. Valstijas, kurių pasportas buvo Suv. Valstijų konsulio vizuotas, ir kurie prieš išvažiuojant apreiškė norą važiuot į Suv. Valstijas.

Ateivis, atvažiuodamas į Ellis Island (Suv. Valst.), negali tikėtis, kuomet jo šalies kvota išsibaigusi, jog jis nebus įleistas į Suv. Valstijas, permaintyt plianus ir prašyt įleidimo į Kanadą. Įvažiuot į Kanadą turi gryžt atgal į šalį, iš kurios atvažiuo.—F.L.I.S.

BALTIJOS-AMERIKOS LINIJA 9 Broadway, New York, N.Y.

TIESI KELIONĖ LIETUVA PER HAMBURGĄ PILIAVĄ ARBA LIEPOJŲ.

Važiuokit visi parankiu ir tiesiu keliu! Lietuviai važiuojanti į Piliavą aplenkia Lenku juostą (karidoriu) Visa trečia klasa padalinta į kambarius 2-ju, 4-rių, 6-šių ir 8-nių lovų

S. S. ESTONIA — Liepos 18
S. S. LITUANIA — Rugsio 8.

Is New-Yorko ir Bostono į:
HAMBURGĄ \$103.50—PILIAVĄ \$106.50 —
Liepoją ir Klaipėdą \$107.
Is Bostono į New Yorką per Falls River Liniją
Kreipkitės prie vietinio agento.

Net ir kūdikiai pastebi!

Ir yra taip legva visiškai iš galvos pašalinti pleiskaną. Tik kelis kartus panaudojus

Ruffles

ta pleiskanų mirtinąjį priešą—ir jusų galvos oda bus taip tyra, kaip kūdikio ir Ruffles pagelbės jums visuomet ja tokia užlaikyti. Švari galvos oda užlaiko plaukus puikiais—pleiskanos tuojuos sunaikina juos.

Nuspirkite bonka Ruffles savo aptiekėje šiandien už 65c., arba prisiųskite 75c. pašto ženkleliu tiesiai į laboratoriją.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

JONAS CIVINSKAS

perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglis ir persamdo trokšus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip:

340 HARDING ST., WORCESTER, MASS.
Telephone Park 4156.

AMERIKOS LIETUVIS

The Lithuanian Weekly published every Thursday

by

M. PALTANAVICIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Yearly subscription: In United States \$2.50

In Foreign Countries \$3.00

Single copies 5 cents.

Advertising rates on application.

AMERIKOS LIETUVIS

Savaitinis laikraštis, eina ketvergais, leidžiamas

per

M. PALTANAVICIA,

15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose \$2.50

Kitose valstybėse \$3.00

Pavieniai egzempliorai 5 centai.

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš augšto.

Entered as Second Class matter September 29 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3 1879.

AR TAUTISKAI SPAUDAI REIKIA RUPINTIS

"TAUTOS BAŽNYČIA"?

Mums pateko lapelis neprigulmingųjų katalikų kunigo Gritėno, kuriame jis atsako į "Garso" užmetimus neprigulmingųjų katalikų bažnyčiai, kuri daugelio nežinia kam yra vadinama "tautos bažnyčia". Atsakymai perdm yra begalo silpni ir niekur oponentai nepertikrinanti. Nors ir pasakyta kelias priežastis, kurios vertė tvertis neprigulmingai bažnyčiai, bet be jokių prirodymų, be datų ir be nurodymo ypatų, kurios ir kaip demoralizavo Rymo bažnyčią. Perdaug būtų pasakojimo visa tai apkalbant, tegul užteks tik vieno pasakymo, kad ir šiandien gyvuojanti neprigulmingoji bažnyčia išsivystė iš tos pačios Rymo katalikų bažnyčios, vadovaujant užsipyreliams politikieriams Rymo katalikų vyskupams savo suvažiavimuose Konstantinopolyje, Teodozijoje, Antiochijoje ir kitur. Taigi neprigulmingoji bažnyčia susiformavo daug pirmiau negu lietuvių tauta, nors apie ją galėjo sanprotauti, ir todėl visai bereikalo šita bažnyčia primetama lietuviams kaip jų tautos bažnyčia. Lietuvių tautos bažnyčia žlugo lenkams Lietuvon įvedus krikščionybę, ir nuo tada lietuvių tautiškos bažnyčios neturi.

Bet tiek to su tuom visuok. Garsas įžeidė kunigo Gritėno atstovaujamą bažnyčią, tai jo dalykas nuo užpuoliko gintis kaip jis moka ir pajiegia. Svarba yra tame, kad kunigas Gritėnas randa negeru, jog lietuvių tautiškoji spauda laikosi neutrališkai link neprigulmingųjų katalikų bažnyčios, kurią jis vadina tautos bažnyčia, ir taip tiesiog sako: "Tautiškoji spauda neturėtų būti neutrališkai, bet tapti apgynėja savo tautos reikalų".

Nieko blogo niekam nelinkint, butinai reikia pasakyti, kad čia kunigas Gritėnas, noroms ar nenoroms, suklydo. Tautiškoji spauda visada ir visuomet rupinasi tautos reikalais ir juos gina kiek įmanyma ir kiek sugėbdama. Link savo tautos reikalų lietuvių tautiškoji spauda niekad nėra buvusi neutrališkai ir dabar be reikalo ji tame inkriminuoja, ir tai turbūt tik todėl, kad kunigas Gritėnas šiūm kart užmiršo atskirt lietu-

vių tautą nuo lietuviškųjų neprigulmingųjų katalikų bažnyčios. Jeigu šita bažnyčia turėtų būti lietuvių tautos bažnyčia, tai ji tik pas lietuvius turėtų ir gyvuoti. Tačiau pas lietuvius yra įvairių išpažinimų ir tokių jau bažnyčių, kaip lygiai neprigulmingųjų bažnyčių yra nevien tik pas lietuvius, ką pripažįsta ir pats kunigas Gritėnas, prirodydamas, kad jų yra pas lenkus, čekus ir italus, o mes dar pridėsime, kad jų yra ir pas airius, ir pas kitus katalikus. Tad aišku, kad ši bažnyčia nėra "tautos" ar tautiška, bet kaip ir visos kitos, grynai tarptautiška, nes kaip visos kitos, taip ir ši, neklaušia savo narių, kokios tautos jie yra, bet visus lygiai priima ir globoja kaip moka.

Tautiškoji spauda labai gerai žino, kad visos bažnyčios yra internacionališkos ir su tautomis nieko bendro neturi, todėl visos lygiai ir toleruoja, kaip religiškas įstaigas, nes rodosi teisingai sprendžia, kad tauta su bažnyčia nieko neturi bendro ir todėl neprivalo viena kita rupintis. Lyginai ji sprendžia, kad pasakojimas, jog šita bažnyčia žmonėms naudingesnė ir prieinamesnė, o kaip pralobsta, tada su savim tik ir skaitosi. Juk ir neprigulmingųjų katalikų bažnyčios išpažintojų šiandien visai niekinamoji Rymo katalikų bažnyčia nuokart buvo nuolanki, kol įsigyveno.

Atgal grįžus prie lietuvių "tautos bažnyčios," arba lietuvių tautai tik peršamos, reiktų pastatyti klausimą, kur lietuvių tauta jas padės, arba kiek lietuvių tautai turi? Juk pas lietuvius šiandien yra ir Rymo katalikų, ir popiežiui nepriklausančių katalikų, ir stačiatikių, ir mukarių, ir evangelikų, ir totorių, ir žydų, ir pastaraisiais laikais dar prasidėjo Lietuvoje organizuoti metodistai, ir ar gali jas lietuvių tauta pripažinti tautiškomis? Žinoma kad ne, nes jas išpažįsta ne vieni lietuvių, bet įvairių tautų žmonės.

Nieko nereikšima, kad lietuvis suorganizavo tarp lietuvių neprigulmingųjų katalikų bažnyčią, kad jau ja

reiktų vadinti tautiška. Juk ne vienas evangelikų ar ir Rymo katalikų lietuvis kunigas suorganizavo parapiją, o vienok ne vienas ne kitas savo parapijas ar bažnyčias nevadina tautiškomis tik todėl, kad iš lietuvių jas susiorganizavo.

Taigi tautiška spauda ne kiek neklysta nesirupindama naujosios katalikų bažnyčios reikalais, nes rupintis neturi reikalo. Tautiškoji lietuvių spauda visas tikybas ir jų bažnyčias lygioj svarboj laiko ir lygiai jas visas toleruoja, nes nė su viena jų nedarė sutarties, kad šitą ar aną remt ir gint, o aną smerkt ir peikt. Ir tas pas nieką dar ikišiol nereikšė nesirupinimą tautos reikalais, kaip dabar pasakė mums kunigas Gritėnas, kuris galbut daug vėliaus pragrindo apie tautos reikalus, negu tautiškoji spauda visomis galėmis juos kėlė ir rėmė. Jeigu ne tautiškosios spaudos darbai ir rūpestiai apie tautos reikalus, šiandien galbut nereiktų bažnyčias tautai piršt, ne vieniems su kitais peštis, vieniems kitus užgauliojant, ir vieniems kitų bažnyčias niekinant. O kas prisipyres šiandien lietuvių tautai perša bažnyčią ir ją ne atskiria nuo tautos reikalų, tai galbut apie tai supranta tiek kiek ir anas Garsas, pasakodamas, kad tautiškoji spauda auklėja "tautiską" bažnyčią.

Neteko 13 dienų.

Konstantinopolyje atsibuvo suvažiavimas, arba taip vadinamas kongresas stačiatikių bažnyčios šventikų, kuriame užgirta panaikinti Jolijono kalendorių ir vieton jo primt kalendorių Gregoriaus, kurį visas civilizotas pasaulis šiandien vartoja. Sulyg šio užgyrimo stačiatikių bažnyčia pradės vartoti naują kalendorių nuo 1 dienos Spalio mėnesio, sulyg Julijono kalendoriaus, nušokant 13 dienų pirmyn ir Spalio pirmą dieną skaitant jau 14 diena, sulyg Gregoriaus kalendoriaus. Tokiu būdu visose rytinėse valstybėse, stačiatikių bažnyčia ir visos šventes švęs kartu su vakarienių krikščionių bažnyčia, tik vienas velykas suvažiavimas pripažino Gregoriaus klaidingai apskaitytas, ir todėl kol kas stačiatikių rytuose velykas švęs senoviskai, kol bus surastas budas jų perkėlimo patogesnėn dienon.

Fordas veda Hardingą.

Bespeliojant kas bus kandidatais į Suvienytų Valstijų prezidento kedę, ir tikrai nežinant, ar Fordas kandidaturą gaus ar ne, savaitraštis Collier parengė "šiaurini balsavimą" tarp savo skaitytojų, kas vienos savaitės bėgyje davė šio kias pasakmes: Už Fordą duota balsų 54,257, gi už Hardingą 32,924, Fordui duodant kreditas 21333 balsais daugiau už Hardingą. Daugiausia Fordui kredito duota Ohio valstijoje; paskui valstija Pensylvania. Po šių dviejų daugiausia balsų atiduota už McAdoo, Smith (New Yorko gubernatoriūs) ir

Cox (Massachusetts gubernatoriūs).

Betgi nežinia ar turės daug reikšmės šitie balsai, kadangi kaip Smith taip ir Fordas kai kam prisipažįsta, kad jie prezidento kandidatuors ne priims.

Baigė mirt badu.

Arti miesteilo Crosby, Minnesotos valstijoje, giroj policija atrado pusgyvį kasyklų darbininką Glad, kurį atgavimus, jis papasakojo, kad pasijuokus iš jo dviem penkiolikinėm mergaitėm, jis taip išsėidė, kad pasiryžo numirt badu. Išsikasęs jis duobę ir pasidaręs joje migį iš šieno, atsigulė ir per dvidešimt dienų nieko nevalgė, tik kartais nuėjo upe lin atsigert vandenio, o paskui netekęs jau spēkų negalėjo paeit ir todėl gyveno ir be gėralo. Taip jis badavo per dvidešimt aštuonias dienas, ir... ačiu policijai, nenumirė.

Gimimų sumažėjimas.

Federališka valdžia skelbia pernykščių metų gimimo statistiką, kuri parodo metų bėgyje gimimų buvus 22.7, kuomet 1921 m. gimimų buvo 24.4. Šiaurinė Karolina gimimais buvo pernai turtingiausia, nes ji siekia skaitlinę 30.2, kuomet Washingtonas laimėjo tik 18 gimimų ant kiekvieno tūkstančio gyventojų. Sumažėjimo gimimų priežastis spėjama kontrolę gimimų, brangumas gyvenimo ir netikęs patarnavimas prie gimdymo, ku' patarnauja akušerės.

Blogai ir gerai.

Washingtonas, kad tik biskį, buti subankrutijęs. Mat vidurmiestyje, prie krautuvii paprastai sustoja daug automobilių, kuriais atvažiuoja žmonės, o daugiausia moteris, ko nors nusipirkt, nu, ir kol moters apeina savo reikalus, ima beveik ciela diena. Krautuvii savininkai emė labai rugot, kad ilgi automobilių stovėjimai duoda jiems nuostolių iki šimto doliarų kasdien, kadangi per automobilius žmonės negali prieit prie krautuvii.

Parsiėjo, kad masonai Washingtono turėjo suvažiavimą, kuris tęsėsi per dvi savaites. Policija išleido uždraudimą automobiliams sustot vidurmiestyje, kad masonams davus daugiau vietos. Ir... o stebuklai! Krautuvii savininkai pradėjo vėl rugot, kad ji krautuves niekas ne ateina. O rugojimams nieko negelbstint, jie pradėjo skleist apskelbimus šio kio turinio: "Visi aprubežiavimai prie mūsų krautuvii panaikinti. Atvažiuokit ir sustoję prie mūsų krautuvii, apžiūrėkite mūsų parduodamuosius daiktus..."

Atsizmėjo lenkai.

Chicagoj išėjo aiktėn skandalas, i kuri yra įtraukti ir du lenkai, ir tai nebile koki, bet aldermonai, kurie drauge su vienu svetimtaučiu, irgi aldermonu emė kyšius, kas šioje šalyje yra užginta.

Kyšių emėjais yra aldermonas Smith, paėmęs kyšio \$1000 nuo American Printing Ink Co., ir du lenkai aldermonai, kurių vienas Klaus, paėmė \$1000 iš Cable Piano Co. ir trečias, Walkowski išviliojo \$1500. Apart to dar šis pastarasis yra apskustas už išviliojimą nuo kito "rodako" \$1800, advokato Kuflewskio, kuriam žadėjo išrupint teisme valdišką vietą su \$4000 metinės algos.

Dailys valdininkai... Jeigu jie taip pasiulgė budami tik mažais valdininkais, tai klausimas, kaip jie būtų pasiulgė ir kaip dideles šunybės jie būtų papildę budami augštesnių valdininkų vietoje? Neabejotina, kad už pluoštą doliarų nevieną būtų ant kartuvii pasiuutė. O kas blogiausia, kad toki lenkeliai apgaudinėjo jau ne svetimus, bet savo tautiečius.

Nors visur ir giriamasi, kad Suvienytos Valstijos pirklyba verčiasi labai gerai, tai vienok pirklybos atskaita parodo kitaip, kadangi tik viename Gegužio mėnesyje užrubežiuose pirkto įvairių produktų už 370 milijonų, o pardavė užrubežiams už 319 milijonus. Toki ir didesni pirkiniai pasikartojta kas mėnesis, kas parodo, kad pirklyba neina gerai, nes normališkais laikais visuomet eksportas viršydavo importą.

Prezidentas Harding išsirengė kelionėn per Suvienytas Valstijas. Vienur kitur jis jau pasakė prakalbas, kuriose nepamiršo primint, kad prohibicija priverstinai turės Suvienytose Valstijose prigyt, nežiurint kaip labai jos kas nenorėtų. Iškilmingų priėmimų jam taipgi netruksta. Gražiausia jis ikišiol priimta Utah valstijoje. Iš Ogden keliaujant jam į Salt Lake City, publika barstė ant kelio gėles.

Paryžiaus krautuvėse modeliščių vietos dabar užima buvusios Rusijos kunigaikštaitės, ir todėl, lyg jų išjuokimui, krautuvii šildai paminėta; kur pirmiau buvo šilduose pasakyta "apredome kaip kunigaikštės", dabar pasakyta "apredome kunigaikštės".

Indijos valdžia mergoms pailgino amžių... nes išleido naujas tiesas, kuriomis draudžiama ištekt jaunesnėms kai keturiolikos metų. Ikišiol Indijos tiesos leido tekėt mergaitėms, sulaukusiomis dešimties metų amžiaus.

Rusija atsiuntė į Lenkiją speciališka komisija, kad ta čia supirktų dešimtis tūkstančių kačių, kurios pageidaujamos Rusijoj prie gaudymo žiurkių, kurių ten priviso ne apsakomos daugybės.

New Yorke jubiliejios asociacija sudėjo šimtą tūkstančių doliarų dovanų tarr. kas sugaus žudiką, kuris nušovė jubilierių Nathan Hebaldą, jo ločnoje krautuvėje.

LIETUVIŲ UPO NUPUOLIMAS, VILIUGYSTES IR KAS DAR?

Daktaras Graičūnas savo laiku "Telegrame" pakėlė balsą dėlei Amerikos lietuvių upo nupuolimo, ir tuom patim kartu apgailavo, kad šiandien pas lietuvius jau ne ta dvasia, ne tas upas, kokis pas juos buvo prieš kelis metus, ir tai lygiai tas pats pas pavienius žmones, kaip ir organizacijose.

"Amerikos Lietuvis" Redakcija patėmydama daktaro Graičūno pakeltą balsą, patėmijo ir priežastis, kurios priverstė lietuvių upą nupult. Sulyg Redakcijos patėmijimo, lietuvių upą nupuldė vadai, kurie minias vedė, paliko jas pusiauoklyj, ir patys nusiviję doliarų, nesugrįžo prie pamestųjų minijų. O svarbiausia priežastis buvo tai, kad toki vadai dar pasiulgė neteisingai, daisileido vadovaujamų žmonių pasirodė jie veikianti ne tą, ką jie skelbia.

Pasakyta dalis ne užginamos teisybės. Vienok turio patėmyt, kad pasakyta teisybė ne visa, nežinau, ar tyčia užtylint, ar netyčia kai kuriuos dalykus nepriemanant, ir užtai aš šiūm atsiprašydama Redakcijos, pasiryžau pridėt kelis patėmijimus, nurodant vieną kitą dalykėlį, kurie tikrai yra prisidėję prie Amerikos lietuvių upo nupuolimo, ir kurie buvo Redakcijos nesuminioti įvairių abazėlių, partijomis vadinamų. Tų partijų šulai nė nemanė auklėdami savo abazus, sustiprint žmonių dvasią ir išauklė juose darbštumą ar solidariskumą kaip kad to reikalauja pribrestanti žmonija, tik jiems rupėjo išsiauklėjimas sau aklų įrankių, pažaliavusių fanatizmu. Ir kaip tik tie abazėliai pradėjo krutėt, vieton upo augimo, vieton solidariskumo pas žmones auklėjimosi, pradėjo augt ir bujot erezijs, vienu prieš kitus kerėtai, vienu kitus niekinimai ir žeminimai, o kad paimt viršų ant kitų, imtasi bjauriausiu būdu, kad tik kitus apipurvinus, o kuomet griebtasi jau tokių metodų, tada, suprantama, ne upui pas žmones buvo vieta, kaip lygiai nėra vietos upui ir entuziazmui, vienoj ar kitoj šeimynoj iškilus vaidams.

Dar viena, ir rodosi daugiausia upo nupuldymui pasitarnavusi yda reikalinga paminėt, tai spauda. Spauda kaip ir visuomet turinti galingiausią pas žmones įtekmę, taip ir šiūm kart, sulošė didelę ir tai gana bjaurią rolę. Musų spauda savo laiku daug, labai daug atlikusi darbo prie tautos atbudinimo, dabar ji atliko žymią dalį darbo prie sudemoralizavimo viso to, kas pirmiaus buvo nuveikta. Kada prasidėjo partijų sukūjų abazų dygimas, spauda nusiskubino į tuos abazus ir ten pradėjo vaidint komedijas, kokios trukdo žmonių auklėjimosi laiką ir darbą. Viena spaudos dalis pristėjo pakalikaut vienoms partijoms, kita kitoms, ir emė giedot anų partijų giesmes, o vis nieknančias tuos, kurie stovi ne prie šitos par-

tijos durių. Tų giesmių "harmonija" taip pripildė savo švankumu musų išeivijos atmosferą, kad ji dar ir šiandien dvokia, ir nežinia kada ji išsivėdins.

Politikierių nusamdyti literatai paleido savo plunksnas politiškan purvan, ir tuomi purvu pradėjo drabstyti kiekvieną tą, kas kitos partijos giesmę gieda. Priesivėlė spauda įvairių "banditų", puspročių, ir net tokių sakinių, kuriuos driovu švarioje vietoje paminėt, ir visas tas savo bjaurybės puldė kam pakliuvo, ar tai būtų pasitarnavus visuomenei y-pata, ar išmintingas inteligentas, veikėjas ar kas kitas, vistiek vienaip buvo marzinamas fanatizmu pažaliavusio raštininkėlio, be jokio pasigailėjimo; jie elgėsi taip lygiai, kaip kad Lietuvos kaimo piemuo, pakelėję ganantis gyvulių kaiminė ir šuns balsu lojantis ant praevijų.

Dar ir šiandien turime tokių raštininkėlių, kurie neturėdami mažiausio supratimo apie kalbamąjį dalyką, gieda piemeniškas giesmes, kurias nesenia išmoko nuo savo mokiniojų-politikierių, ir gieda tiesiog užsimerkę, neš nemato kaip blėdinga ta jo giesmė yra žmonijai.

Turime dar tokių laikraščių, kuriems nerupi žmonių gyvenimas, nerupi kad žmonėms arba savo skaitytojams suteikt kokį naudingą pasiskaitymėlį, kad parodžius jiems nors kokį takėlį pirmyn. Jie vien skalią tą vieną ir nuolatiną dainą: "katalikai"... "socialistai"... "sandariečiai"... "bolševikai"... "bedieviai"... "klerikalai"... "rymonai"... "laisvamaniai"... Ir taip diena iš dienos, savaitė iš savaitės, ir jeigu nėra progos ką nors išdaryt, tai kai kas ir savo "peržvalgos" netalpi-na, neš jos ten gaminama tik iš darymo kyčių. Mės turime šiandien laikraščių, kurie jau penki metai kai "kritikuoja" Lietuvos valdininkus, lyg kad jie būtų Lietuvos gyventojų nusamdytais, kuomet jiems turėtų rupėt išeivijos reikalai ir išeivių vedimas koku nors keleliu, kuriuom tie eidami galėtų ir sau but naudingi, ir kitiems. O kuomet daroma kitaip, tad ar reikia nerėt, kad pas žmones upas nebutų nupuolęs? Juk ji puldė ir puldo tų pačių žmonių samdomi specialistai.

Ant galo turime prisimint, jog koks ten SLA. apskritis išnešė rezoliuciją prieš du laikraščių, kad jiedu liautųsi pjovęsi. Pasveikint reikiata apskritis su jo sveikomis pažiuromis. Linkėjimai čia ne todėl, kad barama laikraščiai, bet todėl, kad žmonės dalykus geriau supranta už "profesionalus". Laimingais mėš išeivioj pasijusime, jei ir daugiau atsiras žmonių su išminčia ir drasa, kurie dris sudraust tuos, kurie savo nelemtu menteriu makaluoja žmonijos gyvenimą, nieko gero i ji ne išėdami, it tuom savo makalavimu puldo žmonijos upą.

F. J. Kardišius.

PO MEDŽIU

Maonus broliai ir sesers! Ir dar kartą sulaukėme svarbios metų šventės, dienos paminėjimo šios šalies pasiluosavimo nuo svetimųjų, kurie norėjo čia gyvenusius taisy laikais žmones pasidaryt savo vergais. Mūsų jau nekalbėsim kaip yra svarbu paminėt žmonių pasiluosavimą, nes apie tai jau pernai kalbėjome, tik prisiminsime, kad tokia diena kiekvienam yra labai svarbi ir brangi, ypač tam, kuris supranta kaip liuosybė yra brangi. Lietuviai ypač tai supranta, kadangi per daug metų jie patys svetimųjų buvo varginami, neturėdami liuosybės.

Kaipio tokioj svarbioj šventėj, šalis ją praleidžia linksmai, ir linksminasi atsimenat savo pasiluosavimą iš svėtimos globos, nors tik mėginusios užkariaut. Mūsų kaipio ateiviai, kaipio svėtimai žmonės, tik čia apsigyvenę ir priėmę šios šalies tiesas ir kai kurie pilietystę, ir kiti dar besirengianti pilietystę priimt, irgi kartu su čia jau nuo seniai gyvenančiais tą dieną lygiai švenčiame ir linksminamės kaip mokame ir galime.

Tą dieną žmonės rengia apvaikščiėjimus. Rengia susirinkimus ir bendrus pasikalbėjimus. Kiti, ir tai daugiausia, tą dieną keliauja į laukus ir ten linksminasi kaip galedami. Lietuviai irgi laikosi tų papročių. Ir jie keliauja į laukus praleist tą dieną iškilmingai, besilinksminant. Ir tas yra labai gerai, jei apsieinama žmoniškai, pasielgiama taip kaip žmonėms tinka.

Tik nelaimė, kad nevisuomet mūsų vienuoliai taip pasielgia. Teko man vieną kartą matyt musikių išvažiavimą šioje šventėje. Buvo tai išvažiavimas labai gražioj vietoj, tolokai nuo miestų, vieno ukininko pievoje. Buris buvo vyrų ir moterių pusėtinai. Per dieną visi gražiai apsiėjo ir dieną pabaigė, kaip žmonėms pritinka, ir pradėjus temt, visi keliavo namo. Viskas pavyko kuo geriausia, nes visi išvažiavime dalyvavę buvo išmintingi žmonės. Bet netoli tos vietos, už kokių dviejų varsnų, išvažiavimą turėjo kitas mūsų vienuoliai buris, kuris buvo susirinkęs kito ukininko kieme. Ten jau buvo visai kas kitas. Ten buris, rods, buvo didesnis, bet jie atsižymėjo tą dieną labai nelem-

ta. Mat jų ten atsivežta pusėtinai svaigančių gėrimų, kuriuos išnaudojus visiems pasidarė, tartum kailyje ankšta. Pirmiausia visi pradėjo nedailiais balsais rėkaut, neva tai giedoj. Ne ilgai laukus vienas kitą jau pradėjo vaikytis po pievas, po laukus. Kiti emė lipt į medžius, braidyti po javus, ir ant galo, pradėjus temt, ko gero, emė muštis. Susidrasė drabužius, išvartė tvorą, ir ant galo keliatas ypatų bjauriai susirovė...

Neverta viską minėt kas ten atsitiko, nes tai yra be galo bjauru. Ir kartu labai gaila, kad mūsų viengėniai tada suteršė savo tautos vardą prieš svėtimtaučius, kurie juos paskaitė tiesiok ne civilizuotais žmonėmis. O ar manote, kad jie neturėjo tiesą juos taip paskaityt? Kagi iš mūsų bent viena pamanytų apie kokį nors kitą žmogų, svėtimos tautos, kurio mes gerai nepažįstame, jeigu jis mūsų kieme pradėtų kvailiot? Išties, pamanytų labai blogai, ir tai dar ko gero, gal stengtųsi ir atkeršyt už padarytus nuostolius arba ir nubaust išvairymu iš savo kiemo, kad savo pasielgimais neterštų jo nuosavybę, kurią jis dabina ir guodoja.

Tai tik vienas pavyzdys, iš kurio kiekvienam gali but aišku, kaip bjauru yra matant žmones netinkamai pasielgiant, netaip kaip tinka, padarant gėdą kitiems. Užtaigi kiekvienas privalo tokių pasielgimų vengt ne tik pats, bet ir kitus prie to neprileist. Jei matoma vieną ar kitą elgiantės ne taip kaip žmogui pritinka, reikia jį padraust. Tik nereikia draust taip, kad jis užsirusintų, bet reikia švelniai jam paaiškint, kad tas yra netinkamu. Reikia jam duot suprast kamė dalykas, o ne pasirodyt, esant už jį didesniu.

Dabar vasarą, šiltos dienos. Namie nuobodu. Todėl žmonės keliauja į laukus praleist laiką ir pasigėrėt gamtos grožė. Keliauja visi, kodėl ir mums negalima ten keliaut. Keliaukite kas tik galite. Bet iškeliauve pasielgkit gražiai, kad nepadarytumet gėdą sau ne kitiems. Pasistengkite su visais gražiai apsieit, nieką ne užpykdint ir niekam nepadaryt skriaudą.

Kurie keliaujate į laukus, ir taip vadinamus išvažiavi-

mus, susimildami, nesivežkite svaigančių gėrimų. O jei kurie ir išsivežate, tai jau tik negerkite jų iki tiek, kad protas apsvaigtų ir privestų prie nepadorių pasielgimų, papiktinančių kitus. Aš, rods, ne manau, kad iš mūsų burio kas nors to neprisilaiko. Aš manau, kad iš mūsų burio kiekvienas stengiasi visur ir su visais gražiai apsieit, nes dar nė kartą ne teko girdėt papeikimą kuriam nors iš mūsų burio. Užtai visi privalome pasistengt, kad peiktinai besielgiančius atitraukt nuo blogųjų papročių. Tad jei išvažiavime kas pamatysite ką nors geriant svaigalus, persergėkite, kad negertų daug. Jei ką pamatysite jau apsvaigusį, priverskite jį but ramiu ir ne ardyt ramumą kitiems. Jei matysite ką darant nuostolius, artai braidant javus, ar laužant medžių šakas, kas paprastai išvažiavimuose atsitinka, sudrauskite. Jei girdėsite ką netinkamai kalbant, paaiškinkite, kad tas yra nemandagu ir kad reikia to sąugotis.

Ant galo nepamirškite tokius kvieist į mūsų burį. Tegul jie ateina Po Medžiu ir tegul pasiklauso mūsų susirinkimuose pasikalbėjimų, paskui tegul lavinasi patys kalbėt ir savo kalbomis paaiškint kas yra žmogui tinkamu ir reikalingu, ir kas pragaistingu.

Atsimint dar reikia, kad yra labai bjauru, kuomet žmonės elgiasi netikusiai ant vietos, tarpe savės, bet daug bjauriau ir peiktiniau kuomet elgiamasi netikusiai ant vietos svėtimieams. Labai tankiai matosi kaip mūsų viengėniai grįšta iš išvažiavimų didesniais ir mažesniais buriais, ir kaip prie gatvekario prisirišę jie apsieina. Rėkauja, vienas kitą šaukia ir ką tai pasakoją, ir tai dar neva svėtima kalba, kurios ir klausytis gėda, ir tai dar daugeliui ir ant kojų jau nepastovint. Svėtimtaučiai žiuri per langus ir piktinasi, pravardžiudami net netikusiais vardais. Žinoma, taip nesuštivarkiusiems žmonėms kas galvoj kaip jų pasielgimas išrodo, bet iš šalies žiurint, darosi ir gaila ir pikta, matant savuosius taip toli nuo tvarkos atsitolinusi.

Todėl, kaip jau sakiau, reikia vengt tokių iškrypimų. Reikia vengt piktini-

LIETUVIAI AMERIKOJ

MILLINOCKET, MAINE.

Vasaros laikas ir grožybės. Musų miestelio, Millinocket, menkai matytis iš po žaliuynų; augstieji kalnai ir pakrantės, uždengta žaliuojančiais medeliais. Miestelis taip pat.

Šilumos prasidėjo tik nuo 15 dienos Birželio, o pirmiau vis dar buvo šalta, o ypač naktimis. Kai keno net daržovės ir vaisiai nušalo, o tarp kalnų tai net ir sniego buvo; angliškuose laikraščiuose buvo žinios, kad apie Bangor dar ir dabar giriose sniego yra.

Bet dabar oras jau atšilo ir saulės spinduliai kaitina smarkiai. Darbo žmonės, atliekamais nuo darbo laikais naudojasi viskuom; vieni eina maudytis į upes, kiti susėdę kur po žaliuojančiais medžiais, vėdinasi, kvėpuodami sveiku ir švelniu oru; oras čia sveikas, nes mūsų miestelyje nėra dumų nė kitokių dvokų, a part automobilių "smarado".

Žodžiu sakant, čia ir visur galima sveikatos rast. Iš didesnių miestų žmonės čia atvažiuoja maudytis, žuvaut ir kvėpuot sveikuojų Maine valstijos o'ru. Birželio 21 dieną, atsidarė sezonas žvejojimui baltųjų raudžių. Leidimą reikia gaut. Suvienuyt Valstijų piliečiui, arba kad ir ne piliečiui, bile tik turį nejudinamą nuosavybę, leidimas kainuoja 25 centai keturiems mėnesiams, o ne piliečiams ir neturintiems nejudinamos nuosavybės, leidimas kainuoja \$15. Baltųjų raudžių neleidžiama gaudyt daugiau kaip 12 svarų, o kitokių galima gaudyt kiek norint.

Numirė geras lietuvis.

Birželio 14 dienoj persikyrė su šiuom pasauliu Jonas Grabauskas; mirė jis po sunkios ligos operacija. Buvo tai pažangus žmogus ir vidutiniškai apsišvietęs. Mėgo skaityt įvairius laikraščius ir knygas, duodavo kitiems naudingus patarimus ir ragino kiekvieną prie apšvietos ir gerųjų tikslų. Jo pastangomis čia buvo sutverta SLA. kuopa. Visuomet atjautė nukentėjusiems ir daug pasidarbovo laike rinkimo aukų lietuviams, nukentėjusiems nuo karės, ir pats aukaudamas sulyg savo išgalės, ir kitus prie to ragindamas. Palaidotas tapo su bažnytinėmis apeigomis. Paliko moterį, tris sunus ir tris dukteris. Jo draugai prie laidotuvių paaukavo jam gėlių vainiką. Lai ilsiši amžinai geras lietuvis, svėtimoj žemelėje!

Policistas ir lietuvių automobiliai.

Birželio 15 dienoj vienas vietinių policistų, Jonas Ukas (francuzas), pakišo sau pasmakrėn šautuvą ir persišovė. Priežastis saužudystos kol kas, ne iširta.

mo kitų ir savęs pažemini-mo. Gi to nesilaikant, bus amžina ir ne atleistina nuodėmė, kurią niekas ir niekad ne atleis.

Vietiniai lietuviai dabar labai perka automobilius, tai žydeliams, pirkliaujan-tiems senais automobiliais, tikras "a gutė gešeft". Lietuviai nuo jų suima visokius "skrepus", ir leidžiasi "ant Dievo valios", ir todėl labai tankiai parsieina musų automobilstams ir ant karvės užvažiuot, ir ant kelmo užsi-lipt; žiurėk tai jau skersuoja ant kelio vidurio, o kada jau tas visai nesirita, tada bėga už kelių mylių jieškot žmogaus, kuris jam tą "skrepą" namo pervilkty. Turbut mūsų vienuoliai pirkdami sau automobilius mano, kad automobilis tai Lietuvos ukininko akėčios, kurias, kaip nori taip gali valdyt.

PHILADELPHIA, PA.

Iš Lietuvių Gedimino Klubo susirinkimo.

Kaip jau Philadelphijos lietuviams yra žinoma, Lietuvių Muzikališka bendrovė yra įsitaisiusi nuo 1908 metų kražią salę prie Alleghe-ny ir Tilton gatvių, prie kurios yra ir Klubas. Ir nors Klubas yra daug ką nuveikęs, vienok niekad nėsū laik raščiuose patėmijęs apie jį, tad nors dabar pabrėšiu aš kelis žodžius iš jo susirinkimo.

Susirinkimas įvyko Birželio 20 dieną, locname Klubo name. Nors buvo labai karšta diena, bet narių susirinko pusėtinai skaitliūs. Atidarius susirinkimą perskaityta praėjusio susirinkimo protokolas. Protokolą priėmus buvo duotas sumanymas rengt. išvažiavimą. Tam tikslui išrinkta komisija, kuri, iki sekančiam susirinkimui suradus tinkamą vietą, susirinkimui raportuos apie savo nuveiktą darbą. Tas yra pagirtina, nes juk kiekvienam yra malonu tyrame ore praleist karštą dienele ir pasigėrėt gamtos grožybės.

Antras sumanymas buvo paduotas, kad būtų išrinktas korespondentas rašinėjimui žinių į laikraščius, bet kad susirinkimas nesirado tinkamo žmogaus, o kurie kad ir galėtų tai atlikt, ne apsiėmė, tai dalykas likosi atidėtas kitam susirinkimui. Sulyg mano supratimo, šis dalykas yra labai pagirtinas ir pageidaujamas, nes Klubas turėdamas savo korespondentą išvengtų neteis-ingų ir melagingų aprašymų iš neteisėtingų korespondentų pusės.

Ant galo, baigiant susirinkimą, sekretorius apreiškė, kad iš "Amerikos Lietu-vio" redakcijos yra atsiųsta tikiety piknikui su laimėjimais. Atsišaukimas priimta ir po susirinkimui ant vietos keliolika tikiety iš-parduota.

Klubo naris.

WEBSTER, MASS.

Užbaigia daktaro mokslą. Lietuvis, Antanas Gylys, užpėreitis metais Munich universitete gavo laipsnį philozophijos daktaro, gi dabar išlaikė kvotimus me-

Vykim šalin priešą.

Mės apskelbkim kovą viešą,
Vykim laukan žiaurų priešą—
Iš žemės mūsų tėvų šalies,
Jei geidžiam laisvės ir dalies.

Daugiau lenkams nevergausim,
Nuo jų laisvės ne maldausim—
Kovon stosim, krauju pirssim,
Jei reikės, už ją ir mirsim.

Ten mūsų ainiai jau nuo seno,
Ilgus amžius vis gyveno,
Laisvi buvo, meškas gaudė,
Juodas vargas juos nespaudė....

Ramūs, protingi ir tvarkūs,
Bet kovoj jie buvo smarkūs—
Priešas, kurs jiems kapus rengė,
Tas pirmas į juos ir žengė....

Ir mūsų pėdomis jų sekim,
Tankų tinklą priešams meškim:
Apsupsim kaip voras musė—
Želigovskio kareivių puse.

Jei bandys mus kas pavergtie
Ir mūsų siekius šventus smerktie—
Tas kapui duobė sau iškas,
Kas mūsų dvasios nesupras!

II—I—23 J. Svyrunėlis.

Šventadienis Lietuvoj.

Netoli bažnyčios pulkai susirinko,
Merginų ir vyrų, iš viso aplinkio.
Jie juokiasi, krykščia, linksminas ir šneka,
Jų kalbos sparnuotos kaip upeliai teka.

O toliaus nuo jų jau senesni žmonės—
Sustoję šnekas' apie Dievo malones:
Kokį katras derlių šiais metais turėjo,
Kur pirkt katram duoną ar sėklą reikėjo.

Kuriam už mokesčius pardavė karvatę,
Kitam vėl vilkas pavogė avutę;
Štai toliaus erzėjims tarp mažų vaikų,
Kartais gražiai šneka, tai griebias' už plaukų.

Štai po liepoms pavėsiuos', sėdi seneliai,
Ir kalbasi, kaip katro kur yr' vaikeliai—
Ką rašo iš užjūrio, ir kada pareis,
Ir kuriam kiek ant švenčių pinigų parleis.

"Tiek daug vargo kentėm, kol juos užauginom,
Kol ant rankų supom, dengėm, valgydinom...
Tai nors dabar bent sykį, ar du į metus—
Praleiskim pas Ickų, mišparus šventus"....

14—I—23 J. Svyrunėlis.

dicinos daktaro. Jis pasi-traukęs iš universiteto keliaus trumpa mlakui atlan-kyt Lietuvą, iš kur grįš apie pabaigą Rugsėjo mėnesio. Sugrįžęs jaunas daktaras mano apsigyvent ir pradėt praktikuot Worcesteryje. Reikia palinkėt jaunam daktarui geros kloties jo profesijoje.

Talentuotas vaikas.

Birželio septintą dieną "Steinbery" teatre atsibuvo tarptautiškas vaikų koncer-tas, kuriame skirta dovanos už atsižymėjimus. Dovanų skirta buvo dešimts, kurių antroji \$35 verta dovana teko, kaip sako "Webster Times", geltonplaukiui, de-vynių metų vaikučiui, Ed-vardui Giliui, už gabų at-griežimą dviejų solo. Niekas iš dayvavusių nesuliy-gino šiame koncerte smuik-os griežimu, su šiuom jau-nu ir talentuotu lietuviu.

S. G.

FRANKLIN, PA.

Lietuvė baigė augštesnį mokslą.

Mūsų kolonijoje yra dvi augštesnės mokyklos, kurių viena vadinasi Franklin High School, gi antroji tai parapijinė, Sacred Heart Academy. Iš Franklin High mokyklos šiuosmet išėjo pabaigė mokslą 84 mokiniai, bet visi vadinami amerikoi-nai. Gi iš Sacred Heart Academy buvo baigiančių kursų tik aštuoni, tarpe kurių ir viena 18 metų lietu-vė, Viktorija Kavaliauskiu-tė. Tai yra pirmas atsitiki-mas mūsų kolonijoje, kad

kas iš lietuvių būtų baigęs augštesnį mokslą.

Ji pabaigė du kursu ko-mercijos ir akademijos, ir gavo diplomą su savo drau-gais nedėlioje, Birželio 17 dienoj, laike mišų, šv. Pat-riciaus bažnyčioj. Diplomus dalino šios bažnyčios klebo-nas, kun. T. B. Downey.

Turiu galop pripažint, kad Viktorija Kavaliauskiu-tė yra gabi mergina. Ji yra gimus Lietuvoj, Kedainiuo-se. Į Suvienytas Valstijas atkeliavo budama dviejų metų amžiaus, į Franklin, Pa., kartu su savo motina, pas tėvą, kuris jau nuo se-niau čia buvo apsigyvenęs.

Visi frankliniečiai jai lin-ki kuogeriausio pasisekimo ir laimės jos jauname gyve-nime. Garbė jai ir jos tė-vams, kurie stengėsi kaip galėdami, kad jų duktė įgy-tų apšvietą.

J. P. S.

WINCHENDON, MASS.

Militariškos lietuvių laidotu-vės.

Birželio 16 dieną čia tapo militariškai Amerikos legi-jono palaidotas Kanstantas Balčiūnas. Nors jis buvo miręs žimos metu ir palai-dotas buvo visai nežinomoj vietoj, bet dabar Legijono rupesčiu jis palaidotas tapo kitoj vietoj. Mat jis tarnavo Suvienytų Valstijų kariūmenėj, bet mirdamas neturėjo pinigų, tai tada jam niekas iškilmių ir nekėlė, tik pakasė ir tiek.

Šiuosmet 30 dienoj Gegu-žio, kuomet apvaikščiota ka-pų puošimo diena, legijonin-kai surinko pinigų, nupirkto

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Męs jau kalbėjome, kad svarbiausi dalykai, kurie veikia ant žemės paviršiaus, yra mums nematomi ir negirdimi. Jie ranadži, giliai po mūsų žemės pluta, arti degančios medegos, žemės viduryje.

Dabar mes kalbėsime apie žemės sausžemius, kurie mums yra arti ir be kurių mes negalėtume gyventi. Daug svarbių dalykų dedasi po mūsų akimis ant sausžemių, bet jeigu mes apie tai nemąstome, tai ir su-
prast jų negalim, mūsų aty-
dos jie negali patraukti.

Dabar mes paliekame pen-
kias septintadalis žemės, ku-
rios yra vanduo; kalbame
apie dvi septintadalis, kurios
yra sausžemis, bet ne ant vi-
sados vienokiais sausže-
miais gamtos nustatytos,
bet turi savo permainas ir
savo ypatybes. Męs patys
esame sausžemio sutvėri-
mai ir mūsų gyvastis rišasi
su kitais gyvūnais šios že-
mės.

Pirmiausia mes turime ži-
not, kad vanduo ant šios
žemės mažinasi, o sausžemis
didinasi, mūsų žemė lėta,
bet be perstojimo žudo sa-
savo vandenį ir darosi sau-
sesne. Mokslo žmonės tē-
mydami ant marso, atran-
da, kad marsas kartą turėjo
dideles jures, o dabar yra
sausėnis už mūsų žemę.
Žemė tokiu būdu gyvenda-
ma per milijonus metų, da-
rosi nuolat sausesne. A-
merikos kontinentas pir-
miausia liudija, kad gilioje
senovėje žemės istorijos tik
dalelė kontinento buvo ma-
toma tarpe vandens, tik mi-
lijonams metų bėgant ir
nykstant vandeniui, Ameri-
kos kontinentas pasidarė
didelis. Europoje mokslin-
inkai atranda tą patį. Jie
tvirtina, kad tik šiaurinė
Skotija ir Skandinavija bu-
vo viršui vandens, kiti
sausžemiai vėliau atsirado.
Toks nykimas vandens ant
žemės eina tuo pačiu keliu
kaip ir ant marso.

Kaip žemė žudo vandenį.

Męs jau žinome, kad sau-
lė savo karščiui maino jurių
paviršių ir ukus, kurie išsikė-
lę sudaro debesis ir užgauti
vėsus oro, gimdo lytų ir
krinta ant žemės. Vienok
nevisas vanduo atgal ati-
ka, daug jo pavirsta į a-
tomus ir nuskręja į tuštū-
mas, žemės gravitacija nei-
gali prieš savęs atgal ati-

kapuose sklypą žemės pato-
gesnėje vietoj, ir iškasę iš
pirmosios vietos, čia palai-
dojo. Net kunigui užmokė-
jus \$75, ir kunigas su horu
atvažiavo į kapus ir atliko
visus patarnavimus.

Po laidotuvių svetimtau-
čiai dabar kalba buk velio-
nis Balčionas būvęs "pol.",
bet man rodosi, kad tai tik-
rai lietuviška pavardė. Bu-
tų labai gerai kad iš kur at-
sišauktų Balčionų giminės
ir ant jo kapo pastatytų ko-
kį ženklą, kuris parodytų
velionį buvus lietuviu, o ne
lenku, ir būtų žinia, kur jis
atsigulė amžinai ilsėtis sve-
timoje žemelėje.

A. Madastavičius.

traukt ir taip žuva erdvės
tuštumoje. Kuo didesnė
planeta, tuo turi didesnę pa-
jiegą pritraukimo.

Mėnulis, budamas tik ma-
žą planetą, jau seniai pra-
žudė savo visus vandenius.
Marsas didesnis už mėnulį,
bet mažesnis už žemę, bai-
gia žudyti savo vandenius.
Mūsų žemė žudo savo van-
denį netik nuplaukusį ir erd-
vės, bet dar nemažai jo su-
geria ir į save.

Kaip žinome, kad žemės
pluta karšta, jos pluta trau-
kia nemažai vandens į savo
vidurius. Besiraukšlėjant
kalnams, atsiranda gilūs į-
trukimai, daug vandens
pražuva tuose įtrukimuose.
Sausa žemė yra labai troški,
ant jos nupuolęs vanduo
jau neturi progos sugrįžti į
jures, ir tampa žemės ant
visados sugertas.

Žemė be vandens.

Žemė be vandens nepalai-
ko jokios gyvasties, bet lie-
ka tyrai amžini. Mūsų žemė
turi dideles jures, jurės su-
teikia vandenį žemei ir pa-
laiko ant jos gyvastį, bet ju-
rės vis mažinasi. Ant marso
jurės žymiai sumažėję, be
abejonės, kad ant marso y-
ra ir tyrų nemažai. Mėnulis
visai neturi vandens, todėl
ant jo nėra jokios gyvas-
ties. Kad vanduo ant žemės
mažėja, mokslininkai turi
tikrus prirodymus nuo ma-
žesnių vandenų, esančių
sausžemiuose. Kaspiškos
jurės, mirusios jurės ir di-
dieji ežerai Amerikos, paro-
do, kad jų vandens stovi že-
miau vandenynų didžiųjų
jurių. Viršui minėtos jurės
ir ežerai, kartą jungęsi su
didėm jurėm, bet vande-
niams nusekus, jos tapo
sausžemių atskirtos ir džiū-
sta greičiau už oceanus, del-
to yra žemiau nusekusios.

Žudymas vandens ant že-
mės verčia sausžemius į ty-
rus. Ant mūsų žemės tyrai
randasi kur senovės laikais
buvo derlinga žemė. Tokių
tyrų dideli plotai randasi
vidurinėje Azijoje, Arabijoje,
Afrikos Saharoje ir A-
merikos Arizonoje.

Niekas negali numanyti
juos nekeliavęs ir nematęs.
Arizonos valstijoje tyrai
parodo, kad kada nors čia
buta derlingos žemės, dide-
lių gražių medžių, žolės ir
lapų, bet šiandien iš priežas-
ties nebuvimo vandens ir
visam vandeniui išdžiuvus,
žemė likosi raudona nuo am-
žių, tik medžių liekanos su-
akmenėję, vandens keliau-
ninkas niekur neranda ir
gyvastis tyrus apleidus.

Toki ir didesni tyrai ran-
dama šiaurinėje Afrikoje
ir Palestinoje, kur kartą
buvo derlingos ir pilnos gy-
vasties šalys. Ant pietinio
šono vidurinių jurių, krašte
Saharos, matosi vietos kur
buta vandens, bet dabar be-
užpildinti juosta tyrų tą
visą kraštą į tyrus paver-
čia. Palestina iš dalies pa-
virtus į tyrus, kur Senas ta-
stamentas liudija buvusias
derlingas šalis, dabar niekas
negali augt iš priežas-
ties vandens stokos. Ant mar-
so tyrai matomi didesni, ten

tik jurių nusekusiuose dug-
nuose užsiliko gyvybė. Mok-
slininkai tai planetai davė
vardą marso, kas reiškia
karės dievaitį, nes ant jo
gyvastis jau kovoja už savo
likimą, kada tyrai viską nai-
kina. Nemuno Sunus.

Kaip kairurie gyvūnai girdi.

Ne vienam iš mūsų ir ne
vieną kartą teko patėmyt,
kaip ištikimais namų
sargas, šuva, saldžiai sau-
miegodamas, ima krutint
ausis ir staiga pabunda. To-
kiame atsitikime, matydami
tai žmonės, denervuojasi ir
žingeidauja priežastimis,
kurios šunį prie to verčia,
kadangi aplink nesimato
nieko tokio, kas galėtų šunį
erzinti, pertraukiant jam
saldų miegą. Ir tai dar kas
stebėtinesnio, kad ilgai ne-
laukus po šuns išbudimo,
arba kas nors svertimas pa-
beldžia į duris, arba ant kio-
mo pasigirsta koks trukš-
mas.

Tokiuose atsitikimuose
paprastai žmonės sako, kad
šuva jaučia prisiatinan-
čius žingsnius. Tikrenybėje
vienok yra kitaip. Šuva to-
kiuose atsitikimuose ne jau-
čia žingsnius, bet girdi dun-
čiamą, kadangi šuva turi
daug jautresni klausą negu
žmogus.

Tas pats ir su katėmis. Ne
kartą matome kaip katė ne-
rimsta, ir iš to tada spren-
džiame, kad už sienos, ar o-
loje slepiasi kokia gyvybė,
kurios pasijudindimo mes
negirdime, nes turime daug
bukesni klausą, ir todėl ne-
girdime šioki ar tokio
trukšmelio, kuris katės
klausai nėra jokia slapybė.

Žmonių yra parasta kvai-
lais gyvūnais vadinti žąsis.
Bet jie jas tokiomis neva-
dinti, jeigu pažvelgtų isto-
rijon, kuri liudija, kad žąsis
išgelbėjo Rymą. O buvo
štai kaip:

Kada senovės gotai už-
puolė Rymą, greitai jį ap-
valdę paėmė į savo rankas,
tik neskaitydamas rymionų
kareivių burys dar grynė
nuo užpuolikų kapitulą. Ir
nors kareiviai jau nuo trijų
dienų buvo nieko nevalge,
vienok kad ir alkanais bu-
dami nelietė šventųjų žąsų,
kurios buvo padėtos ant au-
kuro Jovišo šventynėje. Ka-
da vieną naktį kareiviai bu-
vo dėl bado ir nemiegojimo
suvalgę, netyčia užsūdo.
Tuomi užpuolikai pasinau-
dodami, įsilaužė vidun ir
miegančius kareivius išžu-
dė, nesitikėdami iš niekur
sau jokio pavojaus. Bet žą-
sys išsigandę įsiveržusių už-
puolikų, išsiveržė laukan ir
savo persigandimo balsais
taip sujudino Rymo gyven-
tojus, kad tie pasigriebę
ginklus drasiai stojo kovon
su užpuolikais, ir juos išvijo
iš miesto.

Nors istorija šitą atsitiki-
mą minėdama ir labai išgi-
ria žąsų klausą, vienok di-
desnį pagyrimą užsipelnė
šikšnosparnis, vienas iš visų
naktimis medžiojančių gy-
vūnų, kuris lakstydamas a-
pie tokius daiktus, kurie dėl
mažiausio palytėjimo nupu-
ltų ir susimūštų, moka taip
gabiai apie juos lakstyti,
kad visai nepaliečia. Tame
jam tarnauja jo girdėjimo
organai. Mokslininkai šikš-
nosparniui užsiinteresuot,

padirbo aparatą, kuris aiš-
kiai parodo šikšnosparnio
klausos jautrumą.

Šikšnosparnio klausas valdo jo lakstymą.

Kad suprast augščiau pa-
minėtą aparatą, būtina rei-
kia nors paviršutinai nu-
manyti ypatybes skambėji-
mo, kas yra girdėjimas ir
kaip jis tveriasi, kad žin-
duoliai, paukščiai, žuvis ir
vabzdžiai, girdi daugelį to-
kių skambėjimų, kurių žmo-
gaus klausas nejaucia.

Skambėjimas tai yra srio-
vinis judėjimas.

Sriovių judėjimas tveria
ora, bet jie randasi ir kito-
kiuose kunduose, kaip tai
vandenyje, medyje, ar kitoj
kokojo substancijoje, skystoj,
kietoj ar gazinėje.

Abelnai sakant, skambė-
sis yra oro drebėjimas, ar
drebėjimas kokio kito kuno,
pajudinto kokios jie-
gos. Jiega duoda pradžią
kuno drebėjimui, o drebėji-
mas pereina į aplinkes, ku-
rios apsupa kuną, ar kokią
substanciją, ir jame pagim-
do srioves, paveizdan van-
dens vilnių, kurias gali pa-
gimdyti imetimas vandenin
akmens.

Sriovių judėjimas pasie-
kia išlaukinę dalį gyvūno
ausies, ir iš ten pereina jos
vidun ir užgauna ausies
bubnelį, kuris yra tai plėvė,
skirianti išlaukinę ausies
dalį nuo vidurinės. Vidus
ausies susideda iš trijų
kremzlinių dalių, kurias
vadinama plaktuku, prieka-
lėliu ir diržėliu, stygos pa-
vidale. Šitos kremzlės to-
kiais vardais yra vadinamos
todėl, kad jos tiems daikt-
ams savo išveidroj yra pa-
našios. Ausies gilumoje, to-
lyn į galvą, yra ausis viduji-
nė, kurioje yra centras, ku-
riame užsibaigia visi girdė-
jimo nervai.

Balso sriovė užgauna au-
sies bubnelį ir tuomi pagim-
do bubnelio drebėjimą, o
drebėjimas, su pagelba anų
trijų kremzlių, gaunasi vi-
dujūnė ausin, kurion suei-
nava girdėjimo nervai. Ner-
vai tą drebėjimą neša į sme-
genis, kur tas drebėjimas
išsiskirstydamas tveria į
vairius, nežymius skambė-
sius, ir tie susiliedami tveria
harmoniją.

Žmogus negali lygintis su kitais gyvūnais.

Žmogaus ausis pajiegia
sugaut ir atskirti vieną nuo
kito, 33 tukstančius drebėji-
mų per sekundą, ir tokių
žmogus gali girdėt ant kart
septynis ar aštuonis atski-
rus balsus.

Skambėsiai, turinti 16 su-
drebėjimų per sekundą, ar-
ba daugiau negu 33 tukstan-
čius, nors jie pasiektų tik
vieną ausį, tai vistiek ne-
veiktų ant girdėjimo nervų.
Tų skambėsių žmogaus au-
sis visai nepriima. Bet juos
gerai girdi kiti žinduoliai,
paukščiai ir žuvis.

Mokslas apie tai žino la-
bai gerai, ir nuo gana se-
niai, tik nekreipė į tai aty-
vus, net kol pastaraisiais
laikais imta tyrinėti gyvu-
nų klausos ypatybes.

Pirmiausia atkreipė savo
atydą profesorius Hamilton
Hadrige, iš Cambridge u-
niversiteto, kuomet jis užsi-
interesavo šikšnosparnio
lakstymu tamsoje.

Ikitol net ir prakiliausi
gamtininkai pilnai ti-
kėjo, kad šikšnosparnis
tamsoje lakstydamas va-
duojasi geru regėjimu,
sprendžiant, kad šikšnos-
parnis yra aklas, nemato
nieko dienos šviesoje, o nak-
timis jis mato labai gerai ir
net toli.

Profesorius Hadrige da-
bar visus pertikrina, kad
visi samprotavimai apie
šikšnosparnį, ikišiol buvo
klaidingi. Jis tyrinėjo vie-
ną šikšnosparnį savo kam-
baryje, į kurį naktimis vi-
suomet sulėkdavo jų daug,
per atidarytus langus. Kam-
baris buvo aprūpintas elek-
trikiniais žiburiais, taip,
kad buvo galima jį apšviesti
kada tik pasirodo reikalas.
Kambaryje, ypač apie langus,
prikabinta plonų šilkinių
siulų.

Siulai tie buvo taip ploni,
kad žmogaus akis galėjo
įžiūrėti tik tada, kada saulės
spindulių šviesa ant jų puo-
lė. Kada viskas jau buvo
priręnta, profesorius Hed-
ridge, pradėjęs temt, atsi-
sėdo prie rakto, atidarancio
žiburius. Kada visai sute-
mė, į kambarį pradėjo rink-
tis šikšnosparniai. Kada jų
prisirinko daug, pasukta
raktas ir kambaris nušvito.
Nušigandę šikšnosparniai
staigus nušvitimo, ne-
tvarkoj metėsi per atdarus
langus ir išlėkė laukan. Ro-
dėsi, kad jie nevarkoj lėk-
dami būtina turėjo sutrau-
kyti apie langus užtaisytus
plonuosiu šilkus, bet kaip
nusistebėta, kada persitik-
rinta, kad nė vienas nebuvo
nutrauktas, rodosi, kad
kambaryje ir but nieko ne-
buvo.

Tas pats pakartota antru
kartu, tik šiuomkart jau su-
gauta du šikšnosparniai, ir
vėliau užlipinta jiems akis,
kad nieko jie nematyty. Po-
leidus juos, jie be jokių sun-
kenybių, apsilenkę visų už-
darinėtų langų, nulėkė prie
adarajo, ir išlėkė laukan.
Kada apžiūrėta užtaisytuo-
sius šilkus, persitikrinta,
kad ir šiuomkart jų nė vie-
nas nenutraukta.

Šikšnosparnis gali but be regėjimo.

To buvo užtektinai, kad
persitikrinus, jog šikšnos-
parnis lakstydamas, nesi-
vorus kitu prigimtu būdu,
kurs duoda galę apsilenk-
viso to, kas yra ant kelio
prieš jį Toliaus tyrinėjant
šikšnosparnį, patėmyta ant
jo sparnų mažyčius apga-
mėlius, išduodančius skam-
bėsį. Tas skambėsis, arba
tonas, pasiekęs kokį nors
kuną, nepaisant kaip ma-
žas ar plonas jis būtų, atsi-
muša nuo jo ir tveria atbal-
sį, kuris prasergei šikšnos-
parnį nuo pavojaus, kad ne-
susitikus su kunu, esančiu
ant kelio. Net ir plonytis
šilkinis siulelis išdavė atbal-
sį, ir tuomi prasergejo šikš-
nosparnį nuo paspėstų jam
pinklių.

Kada šiuos patyrimus
profesorius Hadrige pas-
kelbė spaudoje, medikalš-
kas Anglijos laikraš-
šys turi girdėjimo organą
"London Lancet" padavė
mintį, kad sutaisius apar-
tą, turintį galę sugaudyti at-
balsius tokiose katastrofose,
kaip kad skendimas laivo
"Titanic", kad ateityje būtų

galima tokiu aparatu nau-
dojantės, apsisaugot nuo pa-
vojų žmonių kelionėse.

Toks aparatas galėtų su-
sidėt iš dviejų dalių; viena
išsiuntimui ir sugavimui
skambėjimo, antra skambė-
jimo rekordavimui. Tokiu
būdu būtų galima žinot ka-
da laivas artinasi prie ko-
kio pavojingo daikto.

Nuo to laiko prasidėjo šio
dalyko svarstymai, ir rodo-
si jis jau yra galutinai iš-
rištas. Neseniai laivyno
ministeris Denby skelbė,
kad ant šarvuočiau "Ohio"
pridėta mehanizmas, kuris
automatiškai mieruoja ju-
rių gilumą. Tas aparatas
siunčia srioves į jurių dug-
ną ir rekorduoja atbalsius,
o kada galima aiškiai žinot
kaip toli balsas nueina se-
kundos bėgyje, tad lengva
apskaiyt kaip toli yra koks
nors daiktas, nuo kurio bal-
sas atsimuša.

Šis aparatas yra pritaiky-
tas prie kito aparato, kuris
kariškus laivus apsaugoja
nuo submarinų, ir galbut
duosis lengvai pritaikyti prie
pažymėjimo, kaip toli lai-
vas yra nuo uolos, nuo ledų
kalno, ar nuo kitko pavojin-
go. Tai yra išradimas, ku-
rio mintį sutvėrė "London
Lancet", išradimas, kuriam
davė pradžią profesorius
Hadrige, tyrinėdamas šikš-
nosparnius.

Vabzdžiai ir beveilinis telegrafas.

Bevilinis telegrafas ir
telefonas, yra tai naujasis
mokslo laimėjimai, bet rei-
kia prisiminti, kad dar prieš
daugel amžių oras jau buvo
pilnas skambėjimų, nešioja-
mų elektros sriovių. Gyvu-
nai, gyvenanti ore ir ant že-
mės, tarp savęs susitaria
mums nesuprantamu būdu,
o veikia tai tokiu pat būdu,
kaip kad šiandien žmogus,
pasinaudodamas beviliniu
telegrafu ir telefonu.

Kad taip tikrai yra, apie
tai persitikrino radiografi-
jos ekspertas Harold Zim-
merman, kuris darė bandy-
mus su karakonais, ir persi-
tikrino, kad karakonas, už-
darytas dėžė, susitaria su
savų patele, su pagelba be-
vilinio telegrafo. Stotį iš-
siuntimo ir sugavimo jiems
pavadoja jų locni ragai ant
jų galvų. Zimmerman paga-
vo nuo jų ragų lekiančią
sriovę, ir jei jis suprastų šių
gyvūnų kalbą, būtų galėjęs
žinot, koku būdu karako-
nas kėsinais pasiliuosuoti iš
savo nelaisvės.

Bet ne vieni karakonai
naudojasi beviliniu tele-
grafu, ar telefonu.
Gamtininkai tiki, kad to-
kius telefonus ir telegrafus
turi ir vuodai, kadangi pas-
vuodus patėmyta ant ragu-
čių speciališkas plaukas, ku-
riumi gali paleist kitam to-
kiam gyvūnui, kuris turi to-
kį plauką, žinios sugavimui.

Ar vorai pasinaudoja to-
kia pat metoda savo susikal-
bėjimams, tuom tarpu aiš-
kia nėra žinoma, nes vieni
mokslininkai stovi už, kiti
gincija ir netiki. Bet but la-
bai gali, kad tulos vorų ru-
šys turi girdėjimo organą
ant užpakalinės savo kuno
užbaigos (sub).

Yra jau tikra, kad ir kiti
vabzdžiai turi savo ausis,
arba girdėjimo organus, ne
ant galvos, kur mes papra-

tę ausis matyt, bet ant kitų
savo kuno dalių. Paveizdan,
pas kandis ausys yra po
sparnais, kiek arčiau kaklo.
Žalieji žirgeliai girdi at-
vara, kuri yra ant kojos,
tuojau prie pat kelio. Gal ta
atvara gyvūnui patarnauja
irkituose reikaluose, bet kiek
tyrinėtojai ikišiol yra paty-
rę, ji yra tikrai tipiškąja
ausia.

Musės girdi su pagelba
kelių išaugų, kurie pas ki-
tus vabzdžius atstoja užpa-
kalinius sparnus.

Ar bitės girdi, ikišiol dar
nėra iširta, vienok mano-
ma, kad jos nėra kurčios, ir
girdi savo "motinos" balsą.
Žuvis menkai girdi kas
dedasi ant kranto, bet jos
labai gerai girdi vandenyje,
kad ir silpniausį skambėji-
mą; klysta tie žvejai, kurie
manydami žuvis esant kur-
čiomis, meškerias vandenin
metą visu smarkumu.

Paukščiai turi labai gerą
klausą. Jų ausis lengvai
randama tik pažarsčius
plunksnas apie galvą.

Šlankūnai irgi girdi ne-
blogiausia; žaltys bėga net
siltą gulyklą palikdamas,
kaip tik kas pasigirsta arti.

Ypatinga bangžiuvio ausis.

Rodosi, kad bangžiuviai
nebutų reikalingas girdėji-
mas, o vienok jis turi girdė-
jimo organą, ir tai labai ge-
rą. Bubnelis jos ausies yra
prie galų kremzlinės dudelės.
Dudelė ta yra labai
plona, kas apsaugoja ją nuo
skambėjimo vandens bangų,
kurios turi didelę energiją.
Bangžiuvio ausis pagauna
kad ir lėčiausį vandens
pliuškterėjimą.

Žemiau išsivystę gyvūnai,
pav. kaip kirmėlės, rodosi
neturi girdėjimo organų,
bet yra labai jautrus, taip,
kad jaučia ir mažiausį oro
stūdrebinimą.

Jurių voras turi girdėji-
mo organą, kuris yra ant
užpakalinės dalies jo kuno.
Vėžiai irgi turi ausis, kurios
pagauna balsą su pagelba
sukalkėjusių akmenėlių,
plaukiojančių išlajose.

Žuvų ausys tai tam tikros
rušies maišeliai, kuriems
jautrumą gamina vandens
spaudimas.

Redakcijos Atsakymai

Dzukas. Kibirkštėles ga-
vome, ir kurias bus galima
sunaudot, sunaudosime prie
progos. Parašykite mums
ir žinučių ir savo kolonijos,
kaip lietuviai gyvena ir ką
jie veikia.

Ten Buves. Bus gerai kaip
tarpe savęs pasikalbėję su-
sitaikysite. Ypatiški bar-
niai ir ginčai laikraščiu ne-
tinka todėl, kad dalykas apei
na tik dvi ypatas. Ne sunau-
dosime.

Chicagietis. Tamistos il-
goką raštelį gavome ir per-
žiūrėję apie jo vertę atsaky-
sime laišku. Malonėkite
mums suteikt žinių iš lietu-
vių gyvenimo, nes ten rodo-
si lietuviai veikia šį tą.

X

Trumpiausios dienos yra
ant planetos Saturnas. Ten
dieną susideda iš dešimties
valandų, kuomet pas mums ji
ima 24 valandas.

NAUDINGI PATARIMAI APIE SVEIKATĄ.

(Tąsa)

SKYRIUS IV.

SUSIZEIDIMAI, KURIUOSE ODA NEPERDREKSTA IR NESUGADINTA.

Užgavimai, išsiskikimai, niksterėjimai, išnarinimai ir nulaužimai.

Priežastis. Priežastis, gyndanti, šituos susižeidimus, yra paviršutinis užsigavimas nupuolimo, arba smarkus kuno išsitiesimas. Bet šitas, kaip žemiaus pamatysime, nėra prijungtas abelnai prie sutrynimų (sudėtiniai sutrynimai yra plačiau aprašyti po "Sutrynimais", nors pilnoje prasmėje jie yra susižeidimai, kuriuose oda yra pradurta; tokio susižeidimai reikalauja atydaus gydymo).

Aprašymas. Kiekvienas žmogus, kiekvienoje valandoje yra papuolęs šitiems galiama sakyt paprastiesiems susižeidimams, kurie apsiereikia taip daugelyje įvairiausių formų, kad negalima nieko daugiau daryt, kaip tik atkreipt visą savo atydą ant jų gydymo. Neapsiriksimė sakydami, o ypač pavojingose vietose, ir todėl žmonės turėtų labiau ant jų atkreipt savo atydą. Kitaip sakant, jie privalėtų turēt apie tai nuolatinį rupestingumą.

Apskelbti nurodymai turi but visados užlaikomi. Reikia žinot, kad toki nurodymai nėra sauvališka padirbti, kaip tai gal kam išrodytų, bet jie yra paremti moksliskais išmėginimais.

Aprašymas. Šitie yra, gal, paprasčiausi susižeidimai. Kada žmogus puola ir sutrenkia kurias kuno dalis, arba kada jis tampa kuomi parblokštas, oda tankiausiai buna nesugadinta, vienok smugio jiega arba puolimas sužeidžia kuno audimus po oda, tuomi pačiu tarpu sugadinamas ir kraujo sudynėlius. Kraujas išseka iš tų sudynėlių, kas buna priežasčia sutinimo ir juodų arba mėlynų plėtmų, kurie yra ne kas kitas kaip tik išspausťas iš sudynėlių kraujas.

Priežastis. Smugiai ir puolimai.

Aprašymas. Kaip buvo paduota po abelnuoju antgalviu.

Simpptomai. Staigas skudėjimas nuo susižeidimo į nervus. Ištinimas nuo kraujo išspaudimo iš sandėlių. Juodi ir mėlyni plėtmai nuo tos pačios priežasties. Vėliaus skaudėjimas nuo to. paties kraujo spaudimo ant jautrių nervų. Skaudėjimas paeinaš nuo judinimosi.

Gydymas. Ledas arba labai karštas, ar šaltas vanduo, arba pusė alkoholio ir pusė vandenio. Pastariejie sutraukia kraujo sudynėlius ir neleidžia iš jų daugiau kraujui sunktis, taipgi užmarina nervus ir per tai sumažina skaudėjimą. Ledą galima stačiai pridēt prie sužeistos vietos. Bet daug geriau yra vaistais suvilgyt palą ir užtiest ant žaizdos. Pakeliant sužeistą kuno dalį augštyt susimažina skaudėjimas, kadangi susimažina pribuvimas į ją kraujo. Smarkiai skaudant ranką, ypač prie judinimo, vartok rankai kilpą.

Paprastai nuo užsigavimo nereikalaujama daktaro. Persergėjimas. Užsigavimas yra tai mažiausiai svarbi susižeidimo dalis. Tai gi užsigavimų nereikia per daug bijotis, kadangi tarp jų nėra tokių baisių susižeidimų, kaip tai sutrynimai.

Užgavimai krutinės ir pilvo neretai užsibaigia viduriniaus susižeidimais. Nuo jų grėsia pavojus sugadinimo kraujo sudynėlių plaučiuose ir pilvo organų, arba galutinio suardymo vidurinių minkštuju kuno dalių. Smarkus tokios rūšies užsigavimas reikalauja atydaus gydytojo priežiuros. Atsitikime, kad nuo užsigavimo krutinės arba pilvo yra smarkus susitrenkimas, prisibijot reikia pavojingų sutrenkimų vidurinių organų.

Įtempimai.

Aprašymas. Įtempimas yra tai vėrdas duotas per dang dideliam raumenų išsėimui. Smarkiausiai įtempimuose maži kraujo sudynėliai raumenuose tampa galutinai sugadinti, o kraujas iš jų išsilieja į raumenis, taip pat kaip ir užsigavimuose kraujas išsilieja po oda. Tankiausiai atskartojanti įtempimai yra nugaros raumenų, pečių, rankos ir kojos per ryšėli.

F. L. I. S.

Priežastis. Paprastai smarkus pasisukimas, taipogi keliant kokį sunkumą.

Aprašymas. Kaip augščiau minėta.

Simpptomai. Skaudėjimai judinantės. Štyvumas. Raišumas. Didesnis ar mažesnis sutinimas.

Gydymas. Nėra reikalo šaukt daktarą, tik apart nekurių svarbesnių įtempimų. Pirmiausiai visuotinas atilsis. Įtemptą vietą palengva išbružyt alkoholiu ir vandeni. Bružymas visada turi but linkui kuno. Toliau tas bružymas gali but stipresnis, kad pagelbēt susigėrimui. Kad skaudėjimas ir štyvumas pasigerina, palengva pradėk judint kol jie galutinai pranyks.

Išsiskikimas.

Aprašymas. Išsiskikimai yra sužeidimų narių. Tas atsitinka nuo staigaus įtempimo, kryptelėjimo ir dalimis sulaužymo ar sutrynimo prie narių ir kaip kada rišasi su sutrynimu kaulų. Kryptelėjimas ir įtempimas esti pasekme sutrynimo kraujo įdėlių ir išsiveržęs kraujas pasklsta aplink ir į sunarinimą. Išsiskikimas riešelio ir kulšies yra veik paprasta.

Priežastis. Nenaturališkas pajudinimas nario. Kaip kada priežastis esti visai menka, kaip ve, pakrypimas kojos žengiant nuo menkų laiptų.

Perspėjimas. Žiurėk viršų po didžiuoju antgalviu.

Simpptomai. Žiaurus skaudėjimas tuojaus. Skaudėjimas pasididina sujudinant tą narį. Sutinimas nario. Kaulai nėsti išnarinami iš vietos ir daugiau neatsitinka, kaip tik sutinimas. Smugis, jei žiauriai niksterėta.

Apsiejimas. Pašauk daktarą, jei esi abejonėj. Visuomet tuojaus imkis apžiurėjimo, nežiurint ar daktarą šaukia ar ne. Ramus atsilis, kad judinantės nepadarytų daugiau blogumo sužeistam nariui. Tas reiščia, kad nereikia daleist ligoniui judintis ar eit.

Pakelk narį jei galima ir uždėk ką tokio šalto ar karšto. Mažiau kraujo ateis į narį kuomet jis bus pakeltas, ir karštis ar šaltis sugaibia įdėlius ir tuomi prilaike išsiveržimą kraujo. Šaltį galima uždēt formoje ledo, sutrinto ir įvynioto į palą, arba sniego. Yra paprastai geriau, jei ant nario uždedama karštame ar labai šaltame vandenyj sušlapinta pala, o jei ne, tai reikia ant nario užliet labai karšto ar šalto vandens. Padėt narį po kranu ir paleist šaltą arba karštą vandenį ant jo, yra taipgi gana gerai.

Bent kuris, šaltis ar karštis, reikia naudot gana ilgai, kol negaunama iš to pilnos pagelbos, sakykim, nuo 24 iki 48 valandų. Išsyk, šaltis ar karštis skaudėjimą padidins, bet vėliaus, apie už valandos, pradės mažintis, kol visai neperstos skaudėję.

Atmink, kad čia gali but ir sutrenkimas ir jei taip, tuoj apžiurėk.

Persergėjimas. Žiaurus niksterėjimas, ypatingai niksterėjimas kulšies, yra tai ne ant juoko sužeidimas ir tokį sužeidimą privalo apžiurēt daktaras.

Išnarinimas.

Aprašymas. Išnarinimas yra sužeidimu nario, riančio su nuslydimu, iš jo paprastos vietos. Išnarinimas negali atsitikt be nuplėšimo saity, kurie narį prilaike, išskyrus, jei bent buvo pirmiau išnarinata. Kai kurios ypatos, kaip nebuk, iš priežasties labai tankiai atskartojančio išnarinimo to paties nario, laiko taip labai įtemptus raiščius, kad netik išnarinimas esti labai tankus, bet dar tuo pačiu tarpu nesužeidžia nė raiščių, prilaikančių narius nuo to. Toliau išnarinimas iš vietos narių peties yra veik tankiausias dalykas, užimās apie vieną trečiadalį visų išnarinimų. Bet išnarinimas šlaunies, žando ar piršto, taipgi nėra ypatingai nepaprastu.

Priežastis. Išnarinimai paprastai atsitinka nuo putimo arba puolimo, bet kaikada taipgi nuo perdidelio įtempimo raumenų, kaip ve, metant akmenį.

Perspėjimas. Kaip paduota po antgalviu.

Simpptomai. Išnarinimas; tai yra, narys neturi paprastą išžiurą, kadangi galas kaulo nesiranda savo vietoje. Tą galima geriausiai pažint, palyginus sužeistą su nesužeistu šonu kuno. Narys išnarinatas bus ilgesnis arba trumpesnis už sveikąjį. Tās priklausō nuo vietos, kuri yra išnarinata. Galvėlė išnarinato kaulo taipgi gali labai tankiai išpult iš savo vietos.

(Daugiau bus)

SUNDAKTARAI IR PALIUDIJIMAI.

Sekantis straipsnis specialiskai pagamintas dr. H. A. Pattison iš National Tuberculosis Association, svetimų kalbų laikraščiams.

Suvirš \$100,000,000 Amerikos žmonių praleidžiama kasmet nenaudingiems patentuotiems vaistams ir taip vadinamiems "išgydymų" įvairių ligų, kurias šundaktarai ir vaistų kompanijos bando gydyt. Beveik \$15,000,000 iš tos sumos praleidžiama džiovos išgydymui.

Tie šundaktarai ir vaistų kompanijos gauna paliudijimus nuo žmonių, kurie jų vaistus vartojo ir su tais paliudijimais jų užsiėmimai vis auga. Daugelis iš tų paliudijimų yra tikri, tai yra, kas pasirašo po paliudijimu, tikrai paliudijimą parašė. Gilime tikėt, bet kaip žmogus gali duot tokį paliudijimą, jeigu vaistai bevertės? Atsakymas aiškus.

Pav., imkime džiovą, yra žinomas faktas, jog šita liga sergantis gerai atsilieps į bilę patarimą apie išgydymą. Keli metai atgal, keli gydytojai įčirškė šilto pieno ir rankas keliu ta liga sergančių. Ir jiems rimtai pasakė, jog tas yra teisingas džiovos išgydymas. Pasekmės to įčirškimo buvo aiškios. Ligoniai mažiaus kosėjo karštis sumažėjo ir ligoniai tapo linksmesni. Bet į kelias savaites jau tas viskas pranyko, ir kaip tik ligoniai pamiršo gydytojų rimtus žodžius, liga sugrįžo su visais baisumais.

Kiekvienas šundaktaras ir patentuotų vaistų pardavėjas žino to bandymo teisybę. Jis tokiu budu padaro pinigų. Jie per pirmas kelias savaites gali gaut daugelį paliudijimų. Ištyrinėjimai tų išgydymų parodė, jog daugumas tokių ligonių, kurie davė paliudijimus, buvo rasti negyvais ar niekuomet ta liga nesirgo.

Suv. Valstijos ir teismai dabar nekrepia jokios atydos į paliudijimus. Tokiu budu, jeigu teismai netiki į paliudijimus, tai kodėl žmonės turi dēt pinigus į bilę ką, apie ką visai nieko nežino, ir kas jam gal atnešt daugiau bledies negu gero.

Yra tiek daug žmonių kurie nori pasveikt, kiek yra norinčių tapt turtingais. Pirm negu imsi bilę kokį išgaršintą išgydymą, pirmiausia nueik pas gerą daktarą, ir paprašyk jo patarimo apie tokius išgydymus.

NELAIMINGI ATSTIKIMAI DĖL AUTOMOBILIŲ.

Penkiolika metų atgal automobiliai užmušė tik 90 žmonių per metus New Yorke. Bet nuo to laiko automobilių nelaimingi atsitikimai kasmet auga, ir kol pėraitais metais buvo jų dūsyk daugiau negu prieš septynis metus, kas sudaro daugiau negu visos valstijos mirties rata nuo karštilgės, skarlatinos, kriokulio ir kukdikystės paralyžiaus.

STRAIPSNIS XXVII
Kas reikalinga jaunų vaikų auginimui.

Dabar pasiekėme vietą, kur kukdikui duodama kietesnių valgių. Labai svarbu įdėgt gerų maisto papročių kol kukdikis jaunas. Nes šiadienis kukdikio valgis nulemia kokis jis žmogus bus ateityje.

Maistą kukdikams nereikia aprinkti tik iš vieno ar dviejų valgių. Įvairumas reikalingas, idant kukdikis gautų įvairių budavojančių medžiagų. Vienodas maistas irgi nusibosta. Paprastai po 12 mėnesių motina turėtų nusistatyt valgių sistemą ir pridabot, kad jos kukdikis kietai laikosi to.

Kiekvienas naujas valgis turi but atydziai padaromas iš iš pradžių teikiama tik mažais kiekiais. Visados reikia penēt reguliariškoms valandomis ir neduot nieko penėjim tarpais. Pas daugelį kukdikų šitoki permaina ir paplatinimas duodasi sunkiai. Jie pilnai pienu patenkinti ir atsisako nuo kitų sotesnių valgių. Tokiais atvejais neduok pieno iki nebus suvalgyta kietesnioji dalis. Jei abi dalis duosi sykiu, tai kukdikis pasirinks pieną, o išgėręs jį neims kieto. Sekanti sistema pavels motinai pasirinkt tinkamų valgių penėjimui. Neparatina daryt permainų valgiuose labai karštame ore.

Vienas šauktukas Eagle Brand kondensuoto pieno pridėtas prie vienos uncijos virinto vandens mišinį sotumu vertėkam pienui. Kur tik vartojama žodis pienas sistemoje reikia miest Eagle Brand minētū budu.

Maistą reikia duot nuo 12-to iki 15-to mėnesio — po penkis sykius į dieną:

7 ryte.—Omeal, miežių ar kviečių košėlė, vienas ar du šauktukai 6—8 uncijos pieno. Pasenusi duona ir sviesto, arba cukorius ir sviestas.

9 ryte.—Sunka vieno orančiaus.

11 ryte.—Padrožtūvės nuo jautienos, vienas ar trys šauktukai, sumaišyti su tiekiu kiekiu duonos, o viskas pavilgyta jautienos osu, arba minkštai išvirintus kiaušinis sumaišytas su pasenusia duona; šmotukas cukoriaus ir 6—8 uncijos pieno.

3 popietų.—Jautienos, vištos, arba avienos buljonas, įtrpinus ryžių ar senos duonos. Šešios uncijos pieno, jei reikalaujama. Duona su sviestu, arba cukorius. Daugelis to amžiaus vaikų jau ims ir suvirškinti obelienę ar slyvas. Jei to duodama, aplesk pieną.

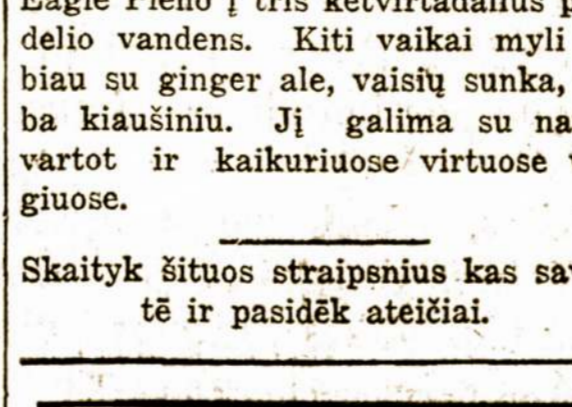
6 vakare.—Du šauktukai javinių košėlių su 8 uncijomis pieno; šmotukas cukoriaus. Pasenusios duonos ir sviesto.

10 vakare.—Šauktukas košėlės su 8 uncijomis pieno.

Vaikai po 15-tam mėnesiui reikalauja daugiau pridėkų prie valgių. Kitame straipsnyje apie tai pakalbėsime.

Geriausių pasekmių gautā nesena pataisant nedapenētus kukdikius su Eagle Pienu. Nekurie mokyklos vaikai kone du sykiu daugiau augo, negu kiti. Jei nujauti, kad tavo kukdikis ne toks kaip reikia, duok jam Eagle Pieną. Taipgi svarba šviežaus oro, užtekimali migo ir geri patarimai. Vaikai turi gaut Eagle Pieno sykį į dieną neskaitant reguliario maitinimo. Atmiešk du šauktū Eagle Pieno į tris ketvirtadalius puodelio vandens. Kiti vaikai myli labiau su ginger ale, vaisių sunka, arba kiaušiniu. Jį galima su nauda vartot ir kaikiuriuose virtuose valgiuose.

Skaityk šituos straipsnius kas savaitė ir pasidėk atėčiai.

111 CIGARETAI
10¢
JIE YRA GERI!

Aplankykit Europa

12 didelių laivų išplaukia kas savaitė
I BREMEN.

KELIAUKIT į Lietuvą Suv. Valstijų laivu. Rasiť ant šių laivų gerą priežiurą, pasitenkinimą, ir didelius kambarius. Trečios klamos kajutos dēl 2, 4, ir 6 žmonių—kambariai rukymui—knygnai su lietuviškoms knygomis—platus dēniai—puikus valgis—galite to viso tikėtis.

I BREMEN: George Washington, President Roosevelt, President Arthur
I LONDON, PLYMOUTH ir CHERBOURG: President Fillmore, President Polk, President Van Buren, President Monroe, President Adams, President Garfield

I Cherbourg ir Southampton—S.S. LEVIATHAN. Perkeliaut kitais laivais į Danzig. Užsisakykit vietas dabar—pas vietinį agentą arba rašant į
United States Lines
45 Broadway, New York City
75 State Street, Boston, Mass.
Managing Operators for
U. S. SHIPPING BOARD

NAUJA KNYGA VISIEMS REIKALINGA:

KAIP IŠSIIMT PILIETISKAS POPIERAS?

Ką-tik išėjo iš spaudos knyga, kaip išsiimť pilietiską popieras su visais reikalingiausiais klausymais ir atsakymais, ANGLŲ ir LIETUVIŲ KALBOSE. Galite gaut pas mus, kaina 30c.

M. PALTANAVICIA,
15 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

DIDZIAUSIA LIETUVIŲ APRAUDOS IR PABALPOS ORGANIZACIA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00
Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpy išmokėta \$247,687.15
SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai primami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

POMIRTINIAI SKYRIAI—\$150, 300, 600, IR 1000.
PABALPINIAI SKYRIAI—\$6.00, 9.00 IR 12.00 I SAVAITE.

Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America,
307 WEST 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

Pirmas Lietuviškas Graborius

patarnauja prie laidojimo Lietuviams taipgi persamdo automobilius vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms.

MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156.

"AMŽINAS ŽYDAS"—garsiausias pasaulio literaturoje Eugene Sue Romanas, spaudinama "DIRVOJE" nuo 25-to numerio. Pasiskubinkite užsisakyt "DIRVĄ."
Prenumerata metams tiktai \$2.

NAUJOS KNYGOS IŠ LIETUVOS!

Tik ką gavome naujausių knygų iš Lietuvos:

- 1) KURYBOS KELIAIS—kaina \$1.00
- 2) GAIRĖS—dvimėnesinis žurnalas, iliustruotas, Nr. 1 ir 2. Kaina po 1.00
- 3) KAUNO ALBUMAS, 54 paveiksiai Kauno miesto. Kaina 1.00
- 4) TRAUKINYS. Juozo Tysliavos eilės. Kaina 25
- 5) KELIONĖ APLINK PASAULĮ I 80 DIENŲ, Julio Verno, su Kalpoko paveiksiais. Kaina 1.00
- 6) ANT POLITIKOS LAKSTŲ. Politinio šaržo albumas, 33 spalvuoti paveiksiai. Piešė Adomas Varnas. Pratarį parašė Vaizgantas. Kaina 2.90
Smulkesnis tų knygų aprašimas telpa DIRVOJE.

AGENTAMS nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos. Užsakymus ir pinigų siuskite sekančių adresu:—

"DIRVA"

7907 SUPERIOR AVE., CLEVELAND, OHIO.

Dr. J. Basanavičius.

APIE VILNIAUS PRADŽIA.

(Iš "Lietuvos Rytai".)

Vilniaus miesto vardas senovės Lietuvos, gudų kalba rašytuose dokumentuose Vilnia, Vilna, Kryžiuočiai—Wilna, Willini, Wynla, Wille, Vilnee, Welnen, Velnen, Welan, Wilde, Vilna, lenkų—Wilno, rusų—Vilna, kaip drauge su Lietuvos kronikomis ir Lietuvos istorijos rašytojais: M. Strykowskiu, Kojalavičium, Balinskiu, Kraševskiu ir kit. jau Jonas Sprogis prirodė, pramintas esąs nuo upės Vilnios (Vilnia, Vilna), šiaurės rūsų Vileika, lenkų Wilenka vadina-mos, kuri per miestą tekėdama į Nerį (vokiečių raštuose dažnai Nerge, Nerga, Nergau) arba Vilija (Vilja, Velija, Vilija), įteka, upės Vilijos vardą rusas Tl. Dobrianskij išveda iš slav. Vilija—Velikaja, o Vil-nios—vilijausčaja, izvilistaja, pirmąjį var-dą lenkas d-ras Zahorskis reiskia žodžiu "zdradzieka", tarytum, nuo lietvyliuk, o kaip teisingai prirodė prof. Ed. Volteris, Vilnios vardas paeinąs nuo liet. vilnis—die Welle, Woge, arba Vilniauskrašto lietuvių tarmėje pas K. Sirvydą—vilnia. Kadangi, kaip rodo seniausia Vilniuje tvirtovės vieta—labai ilgas ir augštas po žeme murytas tunelis—urvas, dabar guli buvusių kudukio Jezaus prieglaudus namų kiemas tarp Bakštos ir Subačiaus gatvių ant augšto Vilnios upės kranto, tai reikia manyti, kad ta čia tvirtovė paupyje nuo upės vardo ir prami-nata tapo ir nuo jos ilgainiui ir visas miestas vardą gavo. Kaipogi Vilniaus krašto lietu-viai patį miestą "Vilnia" vadina, kursai tai vardas ir gudams teko. "Patš Vilniaus var-das—priduria M. Balinskis—ne nuo dides-nės upės Vilijos, bet nuo mažesnės jon i-tekančios Vilnios paeina, rodo, kad seniausia sodyba turėjo but paliai Vilnia, iš kur paei-na vardas ir kad lygiai Gerimantas—kaip bus vėliau sakyta—duodamas iškirst girią Šventaragio slėnyje, kaip ir Gediminas kel-lias dešimtį metų vėliau išmurydamas ant to slėnio kampe iškilusio kalno tvirtovę nieko kita nedarė, tik stumė Vilijos link ir plėtė senovės sodybą prie Vilnios kranto. gulinčią ir medine pilimi ginamą. Galop visas tas apylinkės kraštas, kuriame guli Vilnius, kaip į gudų šalį pastumėtas, jau nuo labai seniai turėjo but gyventas, a-pie ką liudija taip tankios sodybos ir pilys, seniau medinės ir tik jau XIV šimtetyje mūrinėmis pakeistos. Todėl nebutų į tiesą nepanašu, jeigu ir Vilnius, taip žymioje vietoje gulįs, eilėn tokių tvirtovių seniau-siuose Lietuvos laikuose prigulėt galėjo". Kitas Vilniaus miesto aprašytojas, d-ras Zahorskis, kalbėdamas apie miesto atsiradi-mą, prie šito priduria, kad, girdi, jau kel-lias šimtmečius anksčiau prieš miesto įste-gimą prie Vilnios upės su Neriu santako buvo gana skaitlingai apgyventas kaimas kurs vadinosi Vilnia, nes paliai tą upę ant Bakštos kalno gulėjo. Trečias Vilniaus a-pyrašytojas, Dobrianskij, rašydamas apie Bakštą, sako, kad tai esanti seniausia mie-sto dalis. Dar kur kas anksčiau Gedimino augštutinės pilies statymo šioji vieta buvo apgyventa ir be abejo aptvirtinta, nes pats vardas rodo, kad iki šiol čia buvo bokštas, pilis. Tame kalne yra užsilikę dideli muryti ru-siai ir požemės lindynės, dabar šiukšlėmis užpiltos, labai toli einančios—net iki Trakų miesto.

Visa plotmė, kur guli Vilniaus senmies-tis slėnyje, yra nuolaidi iš pietų šiaurės link prie Nerio upės ir iš trijų šalių augstokais kalnais apsuabta: rytų šone Plikuoju arba trijų kryžių 206 pėdų augštumo ir Bekešo kalnu, iš vakarų ir pietų Panėrių kalnais, o vakarų šiaurėje—Šeškiniais. Vilniaus a-pylinkės kalnai, kalvos, kaip pastebi Dob-rianskis, yra sudaryti iš sunesto smėlio ir molio sluogsnių ir turi daug savyje eratinių akmenų (kulių), kurie liudija apie savo kil-mę iš ledų periodo glečerių. Ant Nerio ir Vilnios krantų randame daug kalkakmenių ir suakmenėjusių marių gyvųjų iš apatinės trečiaeilės (tertiarės) formacijos, išplautų iš apylinkės kalvų. Dėliai kalnuoto pavir-šiaus sudėjimo Vilnius teisingai gali pasi-girt savo padėties, ypač apylinkių, grožė. Apsiaubiantieji miestą kalnai uždengia Vil-nių nuo akių, čion vykstančių žmonių, bet užtai užkopus kurį nors tų kalnų, galima gėrėtis originališku miesto vaizdu.

Vieta, kur šiadien Vilnius guli, senovėje

buvo girių tankumynais apžėlus kaip ir vi-są Lietuva. Šios dienos Bieloviežos germė—kaip pastebi Jul. Kračkovskis—yra tik šešėlis senovės Mistislavo, Borisovo ir Rud-nikų germių, kurių pastaroji nuo pat Vil-niaus tėsėsi net iki Nemuno; iš kitos Vil-niaus pusės Polocko linkui tėsėsi daugiau 100 verstų tankiausių germė. Carui Aleksie-jui Michailovičui XVII šimtmetyje Vilnių užėmus, šito miesto pasiuntiniai pas carą buvę gavę 1658 m. iš mfestiečių instrukciją, iš kurios matoma, kad tuomet Vilnius buvęs apsuabtas Rakantiškiu, Lavariškiu ir Virš-upės "pusčiomis". Iš tų "pusčių" pasiunti-niams buvę įsakyta reikalaut iš caro, kad leistų kirst medžius mieste trioboms ir ant Nerio upės tiltui statyt. Anot M. Strykov-skio Nerio ir Vilnios krantai dar XIV šim-tmetyje milžiniškoms buvo apžėlę tankio-mis giriomis, kurios budamos žmonėms be-veik neįeinamos, tuo pat laiku buvo tinka-ma vieta įvairių girių žvėrių prieglaudai: taurai, briedžiai, elniai, žiobriai arba stum-brai, šernai, stirnos, giriniai ašviai, meškos, kiaulės, bebriai ir k. tuomet čia prisilaikė, o iš medžių: ažuolai, pušys, eglės, skirpstai, uosiai, alksniai, liepos, jevarai, beržai ir k. gerai tarpo ir gražiai augo ant šios dienos Vilniaus kalnų, apsuabiančių iš trijų pusių klonį (slėnį), kur miesto iškurta.

Per šitą slėnį tekėjo dvi gana vandenin-gi upi: Vilnia ir Neris. Upių vanduo dar dauginosi gausingų čia pat esančių vers-mių vandeniu: iš Vingrio versmės Pogulian-koje buvo atsiradęs versmas dubryje mažas ežerėlis, iš kurio dar XIV šimtmetyje ka-nalais cystalas vanduo buvo pravesta į įvai-rius miesto dalis. Kita versmė, taipgi gaus-iai duodanti vandens, buvo šios dienos Pa-plavuose ir buvo vadinama "Župranų ving-riu". Ir kitose vietose dar buvo versmių. Nerio ir Vilnios upės buvo labai žuvingos: jose laikėsi įvairių rūšių žuvis: vienos kaip lašišos ir arškėtai atvykdavo Nemunu net iš jurių, kitos kaip lydekos, sielaivos, fo-riai ir k. laikėsi kaip kitose Lietuvos upėse, taip ir čia—Neryje ir Vilnioje. Gausingu-mas vandenių ir girių buvo tinkamas vaisin-tis čia daugybei paukščių ir vabzdžių, ypač be skaitliaus bičių specialiai rasdavo giri-ose milžiniško didumo medžių duobose daug barčių medui kraut.

Toksai prigimties turtingumas, kurs bu-vo šiame krašte, kur vėliau atsirado Vil-nius, jau ankstyvais laikais turėjo atkreipt saviep atydą čion atvykstančių žmonių, ku-rie jau gilioje senovėje čia gyvent kurėsi ir kaimus steig pradėjo.

"Kalnų apsuabtime ir tik iš šiaurės at-virameslėnyje—sako M. Balinskis—tėsės se-novės Gedimino miestas, apimdamas savo mūrais upės Vilnios su Neriu santaką. Gu-lėdamas paliai 54°, 41', 0" geografiško šiau-rės platumo ir 22°, 54' 6" rytų ilgumo nuo Parvžiaus meridiano, iškilęs 306 Paryžiaus pėdomis arba 119 metrais ties marių pa-liai Vilnius, iš kurios pusės pažiūrėsi, išvysit, kaip jin, pasirodo akims labai gražioje apylinkėje.... Gražūs Neris sidab-ro inoste sukdamasis slėnyje; kur šiovi mie-stas, pirmą savięp paliai pačius senovinius Gedimino pilies murus srauniai tekančią Vilnią, kuri veržiasi iš kalnuotos apylinkės, tarytum prievarta ją pas save užlaikyt stengiančios. Prie tų dviejų upių santakos buvo pradžia miesto, kursai su savo namais vis augštin traukiasi iš šiaurės pietų linkui per visą to nuolaidaus slėnio plotį. Iš čia netoli ant skardaus Vilnios kranto tarp Bakštos ir Subačiaus gatvių, rodos, buvo pirmoji sodyba (su dideliausiu po žeme mu-rytu urvu), pirmoji giuokulė medinė, pagal senų žmonių padavas, kuri gavo Vilniaus vardą nuo tos upės. Kas buvo josios stei-tėjas, nežinoma, tik tiek tikra, kad jau XII šimtmečio pradžioje Vilnius nors tamsiuose ir neaiškiuose atsiminimuose istorijoj pasi-rodė".

Apie Vilniaus senatvę gauname žinių iš kronikų. Lenkų metraštininkas Dlugošius, kalbėdamas apie Lietuvon atėjimą emi-grantų iš Rymo ir Italijos geriau butų pa-sakius iš Rymo imperijos—rašo: "Tbi pri-mum oppidum Vilno quod et in hanc diem caput gentis est, ex nomine Villi ducis, quo authore et Italiam deserverant, et regiones illas ingressi fuerant, condidere". Karamzi-nas, paduodamas šitą iš Dlugošiaus žinią, sako, kad lenkų metraštininkas vadina Vil-nių senu miestu, įsteigtu dar lietuvių prose-nių, kurie buvę iš Italijos išėviai ir jų vado Vilio vardu pramintas.

(Bus daugiau)

MOTERYS SILDUMYNŲ DIRBTUVĖSE CHICAGOJE IR ST. LOUIS.

Mažai Šv. Valstijų iš-dirbysčių taip greitai ir pla-čiai išaugo kaip cukrinės iš-dirbystės. 1914 m. viso su-vartota 500,000,000 svarų cukrinės, ir 1918 m. 1,400,000,000 svarų. Iš tų skaitly-nių matyt, jog cukrinės su-vartojimas išaugo iki 155 procento į pereitus penkis metus. 1920 m. žmonės mo-kėjo 87 centus už svarą cuk-rinės, ir 1914 m. tik 32 cen-tus už svarą, ir beveik sep-tynis syk daugiau cukrinės suvartojė.

Darbo departamento mote-rių biurą pagamino sutrau-ką valandų ir moterių algu saldumynų dirbtuvėse Chi-cagoje ir St. Louis. Todėl ima Chicagą ir St. Louis, jog ten yra cukrinės cen-trai. Peržiūrėtojai peržiūrė-jo 50 įstaigų—32 Chicagoje, ir 18 St. Louis. Įstaigos ne vienodos, katros turėjo tik penkis darbininkus, kitos 639. Peržiūrėjimas įvyko Vasario mėnesį, nes šešios savaitės prieš vėlykas yra geriausios cukrinės išdirbė-jams. Rudens mėnesiai prieš kalėdas daugiausia produ-kuoja.

Iš visų darbininkų, 2702 arba 56.4% buvo moterys. Matyt, jog moterys sudaro daugiausia pusę visų išdirb-stės darbininkų. Cukrinės darymas jima virimą ir pa-darymą, padarymą, pakavi-mą, suvyniojimą ir mašinų prižiūrėjimą. Vyrai beveik tik užsiėmė cukrinės maišy-mu ir virimu. Tie užsiėmi-mai reikalauja gabumo ir daug fizinio stiprumo. Iš kitos pusės, moterys padažo cukrines, kas ir reikalauja daugiausia gabumo negu bile kitas moterių atliekamas darbas. Daugiausia moterių sandoma prie pakavimo ir suvyniojimo. Tie darbai reikalauja greitumo, ne ga-bumo. Kitos buvo sando-mos kaip "sample girls", nes turėjo suprast kokias cukrines supakuot reikia.

Chicagoje geresnės valan-dos ir algos negu St. Louis. Nepaisant įstatymo, paski-rančio 70 valandų darbo moterims, Chicagoje mote-rių tik 50 valandų dirbo, kuomet 22 iš 31 įstaigos dir-bo 48 valandas ar mažiau. St. Louis beveik pusė mote-rių dirbo 54 valandas per savaitę. Ir kuomet Chica-goje algos buvo geresnės ne-gu St. Louis, trunpesnės va-landos neeriškė mažesnes algas.

Kuriems užmokėta už kiek darbo atlikta, gauta dau-giau pinigų negu tie, kurie už dienas užmokėta ar tiek, kurių valandoms ir savai-tėms užmokėta. Stukio dar-bas turi but greitai ir ga-biai atliktas, kad uždirbt daugiau už kitus. Todėl yra daugiausia laiko darbi-ninkų ("time workers"). St. Louis laiko darbininkai uždirba \$11.45 ir stukio dar-bininkai \$13.50. Chicagoje darbininkai uždirba \$14.33 ir stukio darbininkai \$16.80.

Viršinėse Chicagoje už-dirbo \$26.20 ir St. Louis tik \$20.30. Po jų seka tos, ku-rios padažo cukrines. Chi-

"AMERIKOS LIETUVIO" KNYGYNE GAUNAMA ĮVAIRIŲ KNYGŲ.

cagoje jos uždirba \$17.45, ir St. Louis \$12.85. Pakuoto-jos ir vyniojtos uždirba mažiausia Chicagoje ir St. Louis. Chicagoje uždirba \$13.75 ir St. Louis \$11.10. Beveik daugiausia moterių tą darbą atlieka. Jeigu pa-skirtume \$800 kaipo metinę algą, arba \$15.50 ant savai-tės, kas yra vidutiniškai al-ga, rasime, jog St. Louis ne-dasieikia tos sumos ir Chica-go pralenkia. Tokiu budu St. Louis moterys neuždirba tai kas vadinama "gyveni-mo" alga.

Kuomet daugelis moterių buvo dar merginos, bet ma-tyt daug ir našlių, ir pasi-metėlių, ir net moterys su vyrais, nes priverstos buvo pagelbėt užlaikyt šeimyną. Beveik ketvirta dalis mote-rių St. Louis įstaigose, ir trečia dalis Chicagoje, turė-jo namų atsakomybes. Jų uždariai nupirko maistą, drabužius ir kitus reime-nis.

Dešimts iš vienuolikos įs-taigų St. Louis ir 10 iš 32 įs-taigų Chicagoje aplinkybės neužganėdinančios. Darbo vietos nešvarios, netinkamai valomos, prasta ventiliaciją, ir prasti parankumai darbi-ninkams. Dešimts įstaigų St. Louis ir dešimts Chica-goje visai nešvarios. Reika-lingumas vėsios temperatu-ras čokoladai padarymo su-painioja tinkamos ventilia-cijos klausimą. Sėdynių ap-rūpinimas visur prastas. 25 įstaigose nebuvo užtektinai sėdynių moterims, ir 39 įs-taigose vienintelės sėdynės buvo kedės ir suolai be atra-mų, ir 8 įstaigose buvo ma-tyt tik baksai sėdėjimui. Rodosi butų geriausia įvest sanitarishkas uniformas. Kai kuriose vietose moterys pa-čios turi nusipirkt žiurkštus ir kepuraites.

KIBIRKŠTELES.

Visi "gerbiamieji svečiai" iš Amerikos išvažiavo, ir ne-žinia kaip dabar Amerikos lietuviai galės gyvent... O labiausia, kur jie savo dolia-rines padės, kuomet nebus kam juos susijimt...—Gr.

Aš misliju, kad vieton da-bar sukinnamo laikrodžio du kartu per metus, butų ge-riau jį suklyt kas tris valan-dos; kaip tik dylselys ateis iki vienuolikai, atsukt jį ant devynų. Tokiu budu nie-kas niekur ne pavėluos, ir žiburių butų galima sutau-pyt be galo, be krašto.—K—as.

Chicagoje yra didelis vei-kimų trustas, susidedantis iš Grigaičio ir Cesaičio. Kaip tik kas parsieina veikt, tuojau trustas susirenka veikimo programą surengt, ir suradę, kad veikt negali-ma, išsiskirsto. Tai dabar tegul bus žinoma, kodėl Chi-cagoj viskas bendrai veikia-ma. K—as.

Ar jūs žinot kaip laisva-maniai katalikams grumo-ja? Jei nežinot, tai paklau-skit Worcesterio Žvalgo. Ji-sai sako, kad laisvamaniai šitaip katalikams grumoja: "Katalikams sekasi". Mañ rodosi, kad pas žvalgą yra labai daug tuščių vietos, kurią jis neturi kuom pri-pildyt. Gailla...—Gr.

Severos Gyduoles vėliauko seimynos sveikata.

Kaipo balai atatin-kamas ir kartus tonikas — imk

Severa's Balzol

(pirmiaus Gyvastes Balzamas).

Rekomenduojamas

virškinimui, iprastai užkietėji-mui ir nupuolusiai kuno padėčiai.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekoriaus.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Kuomet skauda jums galva, arba negalite matyt skaityt ar dirbt, atleikite pas mus ir mes pritaikysime jums akinius, kurie jums pagelbės.

Pope Optical Co.,

397 Main St., Worcester, Mass. (Viršui Moulton's krautuvis)

KATIK IŠ LIETUVOS

NAUJA KNYGA Lietuvos Įstatymai.

SISTEMATIZUOTAS ĮSTATYMU INSTRUKCIJŲ IR ĮSAKYMŲ RINKINYS.

Surinko teismininkas A. MERKYS. Redegavo Viriausio Tribunolo Pirmi-ninkas A. KRISCIUNAS, išleido A. MERKYS ir V. PETRULIS.

Knyga turi 1031 puslapį. Taipina savyje įvairias Lietuvos teises, kurioms naujai atgimusi Lietuvos republika naudojasi.

Kad pažint gerai Lietuvą, reikia perskaityt Lietuvos teises. Kad at-silaikyt prieš bangas įvairių agitacijų priešais Lietuvą, kurios skleidžiamos Amerikoje, geriausia galima susipa-zint su Lietuvos teisėmis. LIETUVOS ĮSTATYMUS dabar galite gaut nusip-irkt "Amerikos Lietuvis" knygynė. Kaina 3 doleriai.

"AMERIKOS LIETUVIS,"

15 Millbury St., Worcester, Mass.

KILA IŠGYDOMA

Su Stuardo Plapao Paduškaitė. Jus galite mest šalin visus diržus, kada-gi Plapao paduškaitė yra vien tam padaryta, kad jus išgydyt nuo kijos. Ji yra taip padaryta, kad kartą pridėta nenuslenka ir tpo budu geresnė negu diržas. Jokį diržą ar sprendži-mų neturi. Minkšta, lengva nešioji-mui, Pigi. Jokio nesmagumo darbe neturėsi. Gauta aukso medalis. Mės prisijusime, ką sakome, atsiųsime ju-mis išmėginimui visai DYKAL.

Plapao Laboratories,

3059—Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

KAS SKAITO "AMERIKOS LIETUVI" TAS VISKĄ ŽINO.

Antanas J. Milleris,

Lietuvis advokatas, 406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

Suite 7L Tel. Park 7684

Dr. Ruth F. Bernot,

Lietuvių Dentistė.

Central Exchange Bldg. 311 Main St., Worcester, Mass.

Tel. Park 2148—W.

Prityręs Lietuvos Fotografistas

Jonas Černius,

8 Vernon St., Worcester, Mass.

Traukių paveikslus pavienių, ven-tuvių, draugijų, išvažiavimų, parodų ir pagrabų. Darau krutamus paveikslus. Specialistas piešime didelių paveikslų. Užlaikau viso-kius paveikslų rėmus.

DR. TESSMER,

Dentistas.

306 Main St., Worcester, Mass. virš Iver Johnson krautuvis

OFISO VALANDOS: nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 valandai vakare. Nedėlio-mis nuo 11 iki 12 valandai.

Tel. Park 3810

Ar kenčiate nuo vidurių nesmagumų ir nevirškinimo?

Žmonės tamsiai mano, kad jie turi širdies liga arba appendicitis, iš prie-žasties skausmo, kuris ištiko pašina nuo geso viduriuosa. Eikite pas sa-vo aptiekorių ir nusipirkite Pepsinco Seltzer, jeigu norit pasveikt.

PEPSINIC SELTZER

yra vienintelis gyduolis, kuri paleng-vina nerviškus, vidurių nesmagu-mus, ir numalšina vėmima laike ne-tumpo. Neturi jokių vaistų kenksmin-gų širdžiai. Galite gaut bile aptiekoj.

Pepsinco Seltzer Co.,

AMERIKOS LIETUVIS ATLIEKA VISOKIUS SPAUDOS DARBUS.

J. L. Pašakarnis

Lietuvis optometristas ir akinių pritaikintojas.

377A BROADWAY, So. Boston, Mass.

Tel. Park 2470

BEN. MENDELSON

Advokatas.

ir registruotas notaras Lietuvos at-stovybei. Atlieku visus legališkus darbus kaip Amerikoje, taip Europoj

390 Main St. Room 931-932 Worcester, Mass.

SUGRAŽINKIT LINKSMAS DIENAS!

SUGRAŽINK ATGAL DRAUGISKUMĄ, MEILĘ, DAINAS, MUZIKĄ IR ŠOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENU, KURIOS JAU PRAEJO...

Įsigyk **GRAFONOLĄ**, kuris palinksmins jus namus. Lie-tuviški Rekordai, padaryti Lietuviškų artistų: dainos, monologai ir muzika.

Mūsų krautuvių randasi didelis pasirinkimas REKOR-DŲ ir mašinų. Iš kitų vietų lietuviai norinti įsigyti Grafo-raškykite mums, reikalaukite katalogo, pridėjus savo adresą no-lą arba Lietuviškų rekordų, ir už 2c. stampą, adresuojant:

M. PALTANAVIČIA,

15 Millbury St., - Worcester, Mass.

VIETOS ŽINIOS.

Kelionė į Framingham
Naujos Anglijos sandariečių išvažiavimas ekskursijos kelionė prasidės devintą valandą ryto...

Išvarė savo motiną. H. Thibodeau, bene francuzas, 50 metų amžiaus, gyvenantis prie Canterbury gatvės...

Žydų duosnumas. Palestinos reikalams vietiniai žydai turėjo koncertą Mechanic salėje...

Pirmoji straiko auka. Telefonų operatorių jaunikai užpuolė prie Pleasant gatvės B. Washburn, Mechanics National banko prezidentą...

Telefonų operatorių straiikas. Policija saugoja centralą ir straiiklaužius. Straiikas, rodosi, bus sulaužytas...

Nėra kada silsėtis. Vieni policistai, kurie laikas nuo laiko buvo paleidžiami...

Reikalauja kuro. Miesto kuro komisija pareikalavo geležinkelų kompanijų pristatyt ateinančiai žiemai kuro 1960 tonų būtinumo...

Už pardavinėjimą papliaušų. J. Kosciok, turintis krautuvėlę prie Lafayette gatvės, tapo areštuotas...

Bara majorą. Evening Gazette bara majora, kam tas nesirupina palaikymu miesto tvarkos...

Graži porėlė! Po numeriu 18 prie Esther gatvės kilo didis rėksmas. Kaimynai išgirdę pašaukė policiją...

Areštavo straiikierę. Pirmutinė straiikierių tapo areštuota J. McDermott, kuri stovėjo ant šalitako prie Front gatvės...

Policistas vieton telefono. Kada policistas Power važiavo Park gatve, išbėgus tula moteris ji sulaukė ir skundėsi...

Užsidarė mokyklos. Praėjusioj pėtnyčioj užsidarė visos mokyklos, ir atsidarys Rugsėjo 4 dieną...

Ką prosas gali. G. Hoogasian persitikrino ką prosas gali, kuomet jis savo siuvelykloj karštą prosą padėjęs ant kruvos atkarpų išėjo...

Daug atsilankė. Praėjusioj nedėlioj daug publikos, apie 800 žmonių atlankė naujai įtaisytas maudynes...

Plaka majorą. Praėjusiam nedėdieny tulose protestonų bažnyčiose kunigai sakydami pamokslus...

Užmušė vaiką. J. Paul važiuodamas automobilium Lake gatve, pervaziavo penkių metų vaiką Cramer...

Kvailybių pasekmės. Dėlei miesto netvarkos, vaikai ir pusberniai jau visa savaitė kai pleškina dienomis...

Jauni plėšikai. Subatos naktįj policija užtiko Boston & Maine geležinkelio plotvėje lauziant duris...

Krapavickas eis kalėjiman. Antanas Krapavickas, kuris pavasaryj P. Dėdino šaldomosios smetonos dirbtuvėj apdrakė ten pat dirbusiū M. Jerrie...

Graži porėlė! Po numeriu 18 prie Esther gatvės kilo didis rėksmas. Kaimynai išgirdę pašaukė policiją...

vidun įėjus atrado moterį kruviną ir su uždaužytais poakiais, gulintią ant lovos, o jos vyras taigpi apdaužytas ir kruvinas, sukiniosi asloj...

Ir agitatorė, ir straiiklaužė. Eelena Cottrell, kuri 1919 metais Worcesterystj sukurstė ir vedė telefonų operatorių straiiką...

Apsirupinkit. Anglijų pardavėjai skelbia ir ragina gyventojus pirktis dabar anglijų, nes nežinia kas gali but po Rugsjučio mėnėsiui...

Pašventė kapus. Pereitame nedėdienyje vietiniai švedai turėjo didį apvaikščiojimą pašventinimo savo naujų kapų...

Pusmetinis susirinkimas Worcesterio Lietuvių Kooperatyvės Krautuvės įvyks subatoj, Liepos 7 dieną...

ALTS. kuopos susirinkimas. Pusmetinis susirinkimas įvyks nedėlioj, 8 dieną Liepos, Aušrelės salėje...

CAPITOL PHOTO STUDIO. Daitus, gerai padarytas paveikslas, tai tinkamiausia dovana...

S. BAJIERČIUS, Savininkas. 24 MILLBURY STREET, Tel. Park 2093 R.

Toks nervuotas ir arzus, kad negalėjo miegot. DABAR YRA SVEIKAS. Ponas J. B. Jacobs iš Carmi, Ill.

Krapavickas eis kalėjiman. Antanas Krapavickas, kuris pavasaryj P. Dėdino šaldomosios smetonos dirbtuvėj apdrakė ten pat dirbusiū M. Jerrie...

Graži porėlė! Po numeriu 18 prie Esther gatvės kilo didis rėksmas. Kaimynai išgirdę pašaukė policiją...

PAJIESKOJIMAI: PAJIESKAU savo vyro, Jono Reimario, 47 metų amžiaus, iš Tytavenų miestelio, Raseinių aps. Šeši metai kaip nieko negirdžiu apie jį...

REIKALAVIMAI: REIKALAUJAM merginų del lengvaus darbo prie drato ir preso. Gera užmokesnis. HAMBLIN & RUSSELL MFG. CO., WORCESTER, MASS. (26-29)

Anthony Oswald Shallna, Lietuvis advokatas, 366 BROADWAY, ROOM 2, Telephone, So. Boston 3574 SO. BOSTON, MASS.

"Am. Lietuvis" Knygynė. galite gaut Visokių laiškams popierų. J. Celiečius, New Britain, Conn. (25-27)

ATYDA VIETINIAMS: NAUJA VIETA visokių darbų. Atlieku medinius, blekinius, slaitinius darbus, taisau lovius, paipas, dedu konduktorius, dengiu stogus slaito, medžio ir poperos, taisau šingelius, dedu naujus, ir atlieku dailydės darbus...

ŽODYNĖLIS: GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ. Turėdamas kileninį žodynelį, sutaisyta pagal geriausį kalbamokslinį būdą, be kitų pagalbos išmoksi kalbėti, skaityti ir rašyti. Kaina tik 60c. Galima gauti pas M. PALTANAVIČIA, Worcester, Mass.

KAIP AUGINT IR PRIŽIURĖT VIŠTAS? Ką tik išleidome knygelę kaip augint ir prižiūrēt vištas. Labai naudinga knygelė žmogui, kuris laiko arba mano laikyti vištas. Čia telpa visoki patarimai, kaip augint ir prižiūrēt vištas, kad jos pelningai apsimokėtų. Kaina knygelės su prisiuntimu..... 35 centai.

M. PALTANAVIČIA, 15 Millbury St., Worcester, Mass.

2-DIDELĖS DOVANOS-2: Laikraštis "VIENYBĖ" EIS TRISSYK SAVAITĖJE, PRADEANT SU 1d. RUGSĖJO 1923. Prenumerata nuo naujų metų-\$4.00.

DOVANOS: 1-\$1.50 vertės naudingų ir gerų knygų, pasirenkant iš 6 grupių. 2-Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĖ" ant metų, tam metinė prenumerata tik \$3.50. Adresuokit:

VIENYBĖ, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Pavasaris-Reik Gražių Drabužių: Kas tik norite gražių drabužių, galite ateiti ir paduot savo užsakymus. Naujausios audekly prabos ir naujausios mados dabar bus jums parodytos. Darbas mūsų gvarantuotas. Jau keliatas vaikini Worcesterystje užaugiasiu mūsų gražiai pasitaisais drabužiais. Rasiute mūsų "Amerikos Lietuvis" ofise, 15 Millbury st., Worcester, Mass., nuo 4 iki 6 val. po pietų, kiekvieną subatą.

PARSIDUODA: PARSIDUODA grosernė ir bucernė apgyventa lietuviais vieta, biznis išdirbtas. Parsiduoda geromis išlygomis. Atsišaukite tuojaus pas MIKE AMBROZ, 88 Ward st., Worcester, Mass. (26-27)

Parsiduoda gera ukė. PARSIDUODA maža farma, 1 1/2 akro žemės, apsidinta bulvėmis, kornais ir kopustais; 12 ančių, 38 vištos, daug vištukų; derlinga žemė, prie pat gatvekario, vienas fėras nuo City Hall; visokių medžių, obuolių, agrastų, vyšnių ir slyvų; geras 7 pasazių Hudson automobilis. Viskas parsiduoda už \$5,800, imokėt \$2000.

PRANAS KASPUTIS, Box 2, Morningdale, Boylston, Mass. (Imt Clinton ar Boylston karą) (26-27)

PAJIESKAU draugo Alekso Kandrotos iš Pačiauskų k. Jezno par. Meldžiū jo paties atsišaukt ar žinančių pranešt, nes turiu svarbų reikalą, sesuo atvažiuoja. J. Celiečius, New Britain, Conn. (25-27)

Žaibo greitumu prasiplatino žinios po kitas šalis apie išradimą geriausių gyduolių nuo reumatizmo, SKROM. Mes jas siunčiame į Angliją, Greqiją, ir k., ir vis atrašo, kad puikias pasekmes gauna. Siunčiam visur palei užsakymą. Viena bonka kainuoja \$1.35, dvi bonkos \$2.50, šešios - \$7.50. Paveikslas išradėjo, F. Lipnevicius. Galima gaut pas mus, "Amerikos Lietuvis" ofise, 15 Millbury Street, Worcester, Mass.

SADEKAS: Mes turime visą eilę virtuvės indų. Sadick Hardware & Paint Co., 66 MILLBURY STREET Worcester, Mass.

NAUJAS LIETUVIS GRABORIUS: Juozas J. Dirsa. Geriausiai patarnauj už pigiausių prekę. Jei mirtis patiktų jus draugą ar giminę, kreipkitės prie manęs. OFISAS: 268 MILLBURY STR., Tel. Park 1376. NAMAI: 13 ELLSWORTH STR. Tel. Cedar 4953.

PRANAS LEVERIS, Dailidė-staliorius. Užima kontraktus ant budavojimo ir taisyimo namų. Taip gi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonkėite kreiptis pas mane, po numeriu- 15-MILLBURY ST., Tel: Park #177. Worcesterystj.

APTIEKA: Vienintėlis Lietuvis Valstinyčia. Viesų daktarų Amerikos ir Europos receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 9-aus manesius Lietuvoje, parinkau ir pargabenuo daug naujinių vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami sudėyt pinigų ir sveikatą, visados kreipkitės į mūsų aptieką; kuriems nėra galima per lotumą ateiti, tai rašykite, o mes prisišaukime reikalingus vaistus per Ekspresą. A. BUDREVIČIUS, Prvizorius, 98 Millbury St., Worcester, Mass.

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKA, 316 Main Street. Turtas - \$22,500,000. Įdėjimai eina ant intereso pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio. BANKOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet. Subatomis nuo 9 ryte iki 1 val. popiet. Subatos vakarais vien tik dal pinigų įdėjime, nuo 6 iki 8 val. vakar.

Vincas Intas & Son, Main St., Holden Arcade, Webster, Mass., 15 Millbury st., Worcester, Mass.

Daugiau lietuvių ateina pas mane, negus pas kitą kokį daktarą Worcesterystj.

Dr. Frederick Brown, 34 Front St., atdara vakarais, Worcester, Mass.

Sadick Hardware & Paint Co., 66 MILLBURY STREET Worcester, Mass.

NAUJAS LIETUVIS GRABORIUS: Juozas J. Dirsa. Geriausiai patarnauj už pigiausių prekę. Jei mirtis patiktų jus draugą ar giminę, kreipkitės prie manęs. OFISAS: 268 MILLBURY STR., Tel. Park 1376. NAMAI: 13 ELLSWORTH STR. Tel. Cedar 4953.

PRANAS LEVERIS, Dailidė-staliorius. Užima kontraktus ant budavojimo ir taisyimo namų. Taip gi taiso ir dailina namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonkėite kreiptis pas mane, po numeriu- 15-MILLBURY ST., Tel: Park #177. Worcesterystj.

APTIEKA: Vienintėlis Lietuvis Valstinyčia. Viesų daktarų Amerikos ir Europos receptus sutaisome su didžiausia atyda; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 9-aus manesius Lietuvoje, parinkau ir pargabenuo daug naujinių vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami sudėyt pinigų ir sveikatą, visados kreipkitės į mūsų aptieką; kuriems nėra galima per lotumą ateiti, tai rašykite, o mes prisišaukime reikalingus vaistus per Ekspresą. A. BUDREVIČIUS, Prvizorius, 98 Millbury St., Worcester, Mass.

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKA, 316 Main Street. Turtas - \$22,500,000. Įdėjimai eina ant intereso pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio. BANKOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryte iki 3 popiet. Subatomis nuo 9 ryte iki 1 val. popiet. Subatos vakarais vien tik dal pinigų įdėjime, nuo 6 iki 8 val. vakar.

Vincas Intas & Son, Main St., Holden Arcade, Webster, Mass., 15 Millbury st., Worcester, Mass.

NEW YORK HAMBURG. UNITED AMERICAN LINES. JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE. Trumpiausias kelias į visas dalis LIETUVOS.

Isplaukima kas savaitė nuo Pier 86, north River, pier 46 st., New Yorke, geriausiais laivais: "Resolute", "Reliance", "Albert Ballin", "Deutschland." su I, II, ir III klasios pasaziemis, ir laivai: "Mount Clay", "Mount Carroll", "Mount Clinton", "Hansa", "Thuringia", ir "Westphalia", su antra ir III klasia. Mandagus, geras patarnavimas, puikus valgis, malonios aplinkybės. United American Lines, Julius Rottenberg, Inc., 260 Hanover st., Boston, Mass. ar kiti įgalioti agentai.

LIETUVĄ! Pirkite laivakortes giminėms Lietuvoje. WHITE STAR LINE N.Y.-Cherbourg-Southampton: Homeric - liepos 7-28; rugg. 25. Majestic - liep. 14; rugg. 11; rugs. 1. (Pasaulio didžiausias laivas) Olympic - liep. 21; rugg. 18; rugs. 8. Greiti susisiekimai su Baltijos portais.

AMERICAN LINE N.Y.-Plymouth-Cherbourg-Hamburg. Mongolia - liep. 12; rugg. 16; rugs. 20. Minnekaha - liepos 19. Kronland - liepos 26. Manchuria - rugg. 2. Finland - rugg. 9. * Naujos 3-čios klasios kvatieros. Perkeltai kitais laivais į Baltijos uostas.

RED STAR LINE N.Y.-Plymouth-Cherbourg-Antwerp. Belgenland - liep. 11; rugg. 8; rugs. 5. Zealand - liepos 18. Lapland - liep. 25. Gothland (tik į Antwerp) - rugg. 4. Geras valgis. Uždaryti kambariai. Dideli vieši kambariai. Kreipkitės prie vietinių agentų arba į PASSENGER DEPARTMENT, 84 State St., Boston, Mass.

CUNARD. Ar turi giminių atvažiuojančių Amerikon? Suvienytų Valstijų Konsulas Kaune dabar prima aplikacijas del pasportų visų kitų metų kvotos CUNARD patarnavimas yra greičiausias pasaulyje. Pasazieriai su Cunard bilietais neturi laukti ilgai del to, kad Cunard laivas apleidžia Europą kas keletą dienų. Cunard Linija turi padarius sutartį Lietuvoje del pagelbėjimo pasazieriams per jų pačių darbininkus. Sutaupo jiems laiką ir išlaidas del to, kad priveda pasazierius prie pat laivo, šis patarnavimas veltui. Del tolesnių informacijų kreipkitės pas bile laivų agentą, arba: CUNARD LINE, 126 State St., BOSTON, Mass.

HOLLAND AMERICA LINE. Geriausias, tiesiausias susisiekimas su Lietuva vandeniu. Laivai perkelia pasazierius iš Rotterdamo tiesiai į Plovą. Laivai išplaukia iš New Yorko: NEW AMSTERDAM Liepos 7-tą. VEENDAM Liepos 14. ROTTERDAM Liepos 21. VOLENDAM Liepos 28. Musų laivai turi geriausias vietas del trečios klasios pasazieriu. Del užsakymų kreipkitės prie vietinių agentų, ar į HOLLAND AMERICAN LINE, 89 State St., Boston, Mass.